

Luka

The Gospel According to Luke in the Arli dialect of the Vlax
Romani language

Luka

The Gospel According to Luke in the Arli dialect of the Vlax Romani language

© 2018.

Language: Arli (Romani, Vlax)

Dialect: Arli

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2024-04-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 24 Apr 2024 from source files dated 24 Apr 2024
0ae3729f-5fc8-5aa0-b49a-b7759ad04491

Contents

Luka	1
----------------	---

O evanđelje e Lukasoro

Uvod

¹ Cenimeja Teofile, but džene lelje te pisinen oto događaja save ule maškar amende. ² On pisinde ađahar sar so vačerde amende okola kola taro anglunipe dikhle adala događaja hem kola inele sluge zako e Devlesoro lafi. ³ Ađahar hem me, palo adava so taro anglunipe šukar ispučljum sa adava, mangljum tuće sa palo redo te pisinav, ⁴ te šaj ove uverime dai čaće sa adava so injan sikavdo.

O anđeo phenela so ka bijandol o Jovan o Krstitelj

⁵ Kad o Irod inele caro ani Judeja, nesavo manuš palo anav Zaharija inele svešteniko e izraelconengoro, oto redo e Avijasoro. E Zaharijasiri romni da inele oto pleme e Aronesoro. Lakoro anav inele Jelisaveta. ⁶ O Zaharija hem i Jelisaveta inele pravedna anglo Devel, adalese so živinde palo sa o naredbe hem o zakonja e Gospodesere. ⁷ Olen na ine čhave adalese so i Jelisaveta našti ine te ačhol khamni, a soduj džene već purandile.

⁸ Jekh dive kad e Zaharijasiri grupa oto sveštenici kandlja ano Hram, tegani hem o Zaharija čerela ine pli buti sar svešteniko anglo Devel. ⁹ Ov, palo adeti e sveštenikonengoro, barbuteja inele izabirime te đerdini ko Hram e Gospodesoro hem te kadini. ¹⁰ Sar o Zaharija kadini ine ano Hram, sa edobor narodo molini pe ine avri.

¹¹ A ano Hram e Zaharijase mothovđa pe o anđeo e Gospodesoro, kova terdino ki desno strana oto oltari kotar kadinda pe. ¹² Kad o Zaharija dikhlja le, uznemirinda pe hem but darandilo.

¹³ A o anđeo phenđa lese: “Ma dara, Zaharija! O Devel šunđa ti molitva. Ti romni i Jelisaveta ka bijani će čhave, i ka de le anav Jovan. ¹⁴ Ka ove but radosno zbog leste hem but džene ka radujinen pe so ov ka bijandol, ¹⁵ adalese so ka ovel baro manuš anglo Gospod. Nikad naka pijel mol hem ništa sostar šaj te mačol pe. Ka ovel pherdo e Svetone Duhoja pana pe dajaće ano vodi. ¹⁶ Bute Izraelconen ka irini anglo Gospod, anglo lengoro Devel. ¹⁷ Ka džal anglo Gospod sar glasniko ano duho hem ano zoralipe e prorokosoro e Ilijasoro. Ka mirini e daden lengere čhavencar hem okolen so na šunena ka irini nakori mudrost e pravednikonengiri. Te pripremini e narodo te oven spremna zako e Gospodesoro aviba.”

¹⁸ I o Zaharija pučlja e anđeo: “Sar me te džanav da čaće ka ovel adava so phendan? Me injum purano hem mli romni da beršali.”

¹⁹ A o anđeo phenđa lese: “Me injum o Gavriilo, o anđeo kova terđola anglo Devel. Ov bičhalđa man te vačerav tuja hem te anav će akava šukar lafi. ²⁰ I aće, ka ove laloro, naka šaj te vačere sa đi o dive kad adava ka ovel, adalese so na verujindan mle lafende save ka pherđoven ano pravo vreme.”

²¹ Sar o anđeo vačeri ine e Zaharijaja, o narodo kova adžicerđa avri čudinda pe so o Zaharija edobor ačhilo ano Hram. ²² A kad o Zaharija iklilo, našti ine te vačeri olenar. Čerela ine nesar te mothoj lenđe vastencar, ali ačhilo laloro. O manuša halile da ole ine vizija ano Hram.

²³ Kad pherdile o dive oti lesiri služba ano Hram, o Zaharija irinda pe čhere. ²⁴ Na nakhlo but, i lesiri romni i Jelisaveta ačhili khamni hem pandž masek na ikli avri taro čher. Phendža: ²⁵ “O Gospod čerda te šaj ačhovav khamni. Akana mothovđa maje pli milost hem cidinda mli lađ anglo manuša.”

O anđeo phenela e Marijaće so ka bijani e Isuse

²⁶ Kad i Jelisaveta inele šofto masek khamni, o Devel bičhalđa ple anđeo e Gavrilo ki diz Nazaret ani regija Galileja. ²⁷ Adari valjanđa te legari o lafi e Marijaće koja pana inele čaj. Oj inele mangli e muršese palo anav Josif, kova inele oto pleme e carosoro e Davidesoro.

²⁸ Kad alo o anđeo, phendža e Marijaće: “Radujin tut! O Gospodi but milostivno premala tute!”

²⁹ A i Marija but uznemirinda pe zbog e anđeosere lafija, i pučlja pe so šaj te znaćini adava pozdrav.

³⁰ A o anđeo phendža laće: “Ma dara, Marije! O Devel mothovđa će pli milost! ³¹ Aće, ka ačhove khamni hem ka bijane čhave, i ka de le anav Isus. ³² Ov ka ovel baro hem ka vićini pe Čhavo e Najbare Devlesoro. O Devel o Gospod ka del le o presto lesere pradadesoro e Davidesoro. ³³ Ka carujini upro pleme e Jakovesoro zauvek; zako lesoro carstvo naka ovel kraj.”

³⁴ Tegani i Marija pučlja e anđeo: “Sar šaj te ovel adava kad me pana injum čaj?”

³⁵ A o anđeo phendža laće: “O Sveto Duho ka huljel upra tute hem o zoralipe e Najbare Devlesoro ka učhari tut. Adalese adava čhavo, kole ka bijane, ka ovel sveto hem ka vićini pe Čhavo e Devlesoro. ³⁶ Eče, ti bibi i Jelisaveta da, ko purane berša, ačhili khamni hem ka bijani murše. I oj, kolaće sare džande da našti te ačhol khamni, akanai šov masek khamni. ³⁷ Adalese so o Devel sa šaj te čerel!”

³⁸ Tegani i Marija phendža: “Aće, sluškinja e Gospodesiri injum. Nek ovel maje palo to lafi.”

I o anđeo dželo olatar.

I Marija džala te dikhel e Jelisaveta

³⁹ Adala dive i Marija spreminda pe hem siđarda ko bregalo krajo, ki jekh diz ani regija Judeja. ⁴⁰ Kad resli adari, derdinda ko čher e Zaharijasoro hem pozdravinda e Jelisaveta.

⁴¹ I kad i Jelisaveta šunđa e Marijakoro pozdrav, o čhavoro oti radost zorale mrdinda olaće ano vodi, a oj pherdili e Svetone Duhoja. ⁴² I bare glasvoja phendža e Marijaće: “Najblagoslovime injan maškaro đuvlja hem blagoslovime o čhavoro kole akhareja ano vodi! ⁴³ Akavai bari čast maje so tu, mle Gospodesiri daj, aljan kora mande. ⁴⁴ Adalese so, kad šundum to pozdrav, o čhavoro oti radost zorale mrdinda maje ano vodi. ⁴⁵ Blago tuće so verujinda da ka ovel adava so phendža će o Gospod!”

I Marija hvalini e Devle

⁴⁶ Tegani i Marija phendža:

“Mlo vilo barjari e Gospode;

⁴⁷ Mloi duho radosno ano Devel, ano mlo Spasitelj,

⁴⁸ so ulo milostivno upri poniznost ple sluškinjakiri.

- I ače, od akana sa o generacije ka phenen da injum blagoslovime đuvli,
 49 adalese so bare šukaripa ćerđa maje o Zoralo Devel
 katoroi anav sveto!
 50 Ovi milostivno e manušenđe tari generacija ki generacija
 kola darana olestar.
 51 Ple zorale vasteja ćerđa bare buća;
 rasfrdinda e manušen kolai barikane ano pumare vile.
 52 Peravđa e vladaren taro lengoro prestolje,
 a vazdinda e poniznonen.
 53 Čaljarda e bokhalen šukaripnaja,
 a čučen muklja e barvalen.
 54 Pomožinda e Izraelconenđe, ple slugenđe.
 Na bisterđa te ovel milostivno
 55 e Avraamese hem lesere potomkonenđe zauvek,
 sar so dinda plo lafi amare pradadenđe.”

56 I Marija ačhili e Jelisavetaja đi sar trin masek, i tegani irinda pe čhere.

Bijandilo o Jovan o Krstitelj

57 A kad alo o vreme i Jelisaveta te bijani, bijanđa murše. 58 Kad lakiri familija hem lakere komšije šunde so o Gospod mothovđa laće bari milost, radujinde pe olaja. 59 A kad e čhavore inele ofto dive, koro Zaharija čedinde pe o manuša zako obreziba e čhavoresoro. I mangle te den le lesere dadesoro anav – Zaharija, 60 ali i Jelisaveta phenđa: “Na! Lesoro anav ka ovel Jovan!”

61 A on phende laće: “Niko te familijatar na vičini pe ađahar.” 62 I vastencar pučle e Zaharija savo anav mangela te del ple čhavore.

63 Tegani o Zaharija rodinda te den le jekh tikori phal zako pisiba hem pisinda: “Lesoro anavi Jovan.”

I sare začudinde pe.

64 I otojekhvar e Zaharijasoro muj phravdilo hem šaj ine palem te vaćeri, i lelja te slavini e Devle.

65 I uklinda i dar sa lengere komšijen. Ko sa o bregalo krajo e Judejakoro vaćerđa pe adalestar so ulo. 66 I sare kola šunde adava, razmislinde adalestar hem phende: “Akava čhavoro isi te ovel baro manuš. Čaćei upro leste o vas e Gospodesoro.”

O Zaharija prorokujini e Mesijastar hem e Jovanestar

67 A o Zaharija, e Jovanesoro dad, pherdilo e Svetone Duhoja hem prorokujinda:

68 “Slava e Gospodese e Izraelesere Devlese,
 adalese so alo hem otkupinda ple narodo!

69 Vazdinda amende e zorale Spasitelje
 oto pleme e carosoro e Davidesoro, ple slugasoro,

70 sar so vaćerđa pana angleder
 prekalo muja ple svetone prorokonengere.

71 Vazdinda amende zorale Spasitelje te spasini amen amare neprijateljendar

hem sa e manušengere vastendar kola mrzinena amen.

72 Mothovđa milost amare pradadenđe
 hem ispuninda plo sveto savez,

- 73 i sovli savi halja e Avraamese amare pradadese:
 74 so ka ikali amen amare neprijateljengere vastendar
 te šaj služina lese bizi dar
 75 ani svetost hem ani pravednost anglo leste sa đikote injam dživde.
 76 A tu Jovane, mlo čhavo, ka ove pendžardo sar proroko e Najbare
 Devlesoro,
 adalese so ka dža anglo Gospod te pripremine lese o drom.
 77 Ka sikave lesere narodo sar te pendžaren o spasenje
 prekalo oprostiba lengere grehija
 78 zbog amare Devlesoro milosrdno vilo
 palo savo o svetlost odupral ka avel kora amende sar ikljobja e
 khamesoro,
 79 te svetlini okolende so bešena ani tomina hem ani senka e meribnasiri,
 te legari amen ko drom oto mir.”

80 A o čhavoro o Jovan barjola ine hem zoraljola ano duho. Kad barilo,
 živinda ani pustinja sa đikote na iklilo anglo Izraelci te propovedini.

2

O Isus bijandilo

1 A ano adava vreme kad o Jovan bijandilo, e rimesoro caro o Avgust naredinda te čerel pe popis oto sa o manuša ano carstvo. 2 Adava inele prvo popis čerdo sar o Kvirinije vladini ine ani Sirija. 3 I sa o manuša dzele ko dizja kaj bešle ine lengere preci te prijavinen pe zako popis. 4 Adahar da o Josif, adalese so inele potomko e carosoro e Davidesoro, dželo tari diz Nazaret oti regija Galileja ko gav Vitlejem oti regija Judeja, kote o David bijandilo. 5 Dželo adari sar te prijavini pe zako popis pe verenicaja e Marijaja koja inele khamni. 6 I sar on inele ano Vitlejem, alo e Marijakoro vreme te bijani. 7 I bijanda ple prvine čhave. Pačarda le hem pašljarda le ano jasle adalese so ki gostionica na inele than olende.

O anđelja vačerena e pastirende so bijandilo o Spasitelj

8 Adaja rat paše uzalo Vitlejem inele nesave pastirija kola arakhena ine pumare bakren ko polje. 9 I otojekhvar o anđeo e Gospodesoro terdino uzalo lende hem i slava e Gospodesiri osvetlinda len, i on but darandile.

10 A o anđeo phenda lende: “Ma daran! Ače, anava tumende šukar lafi oto baro bahtalipe savo ka ovel sa e manušende! 11 Avdive, ani e Davidesiri diz bijandilo tumende o Spasitelj kovai o Hrist o Gospod. 12 A palo akava znako ka pendžaren le: ka arakhen e čhavore pačarde hem sar pašljola ano jasle.”

13 Otojekhvar uzalo anđeo mothovđa pe bari vojska e anđelendar savi hvalinda e Devle vačerindoj:

14 “Slava ko učipe e Devlese,
 a ki phuv mir e manušende kolencar o Devel zadovoljno!”

15 I kad o anđelja irinde pe ko nebo, o pastirija phende jekh averese: “Hajde te dža đi o Vitlejem hem te dikha adava so phenda amende o Gospod.”

16 I džele sigate, hem arakhle e Marija, e Josife hem e čhavore sar pašljola ano jasle. 17 A kad dikhle e čhavore, vačerde averenđe sa so ine lende phendo e čhavorestar. 18 I inele zadivime sare kola šunde adava so o pastirija vačerde. 19 A i Marija sa adava garavđa pese ano vilo hem razmislinda adalestar. 20 I o pastirija dželefse slavindoj hem hvalindoj e Devle zako sa okova so šunde hem so dikhle baš adahar sar so ine lende phendo.

21 Kad nakhle ofto dive, kad e čhavore valjande te obrezinen, dinde le anav Isus – sar so vičinđa le o anđeo angleder so i Marija ačhili khamni.

E Isuse anena ko Hram

22 Kad alo o vreme zako adeti i daj te očistini pe palo e Mojsijasoro zakoni, o Josif hem i Marija ande e Isuse ano Hram ko Jerusalem te preden le e Gospodese 23 (sar soi pisime ano zakoni e Gospodesoro: “Đijekh murš prvenco te ovel posvetime e Gospodese”) 24 hem te den žrtva (sar soi phendo ano zakoni e Gospodesoro: “duj tikore golubija ili duj terne golubija”).

O Simeon prorokujini

25 A ano Jerusalem inele jekh manuš palo anav Simeon. Ov inele pravedno hem pobožno. Adžičeri ine te avel o Mesija te spasini e Izraelconen, hem o Sveto Duho inele upro leste. 26 O Sveto Duho mothovđa lese da angleder so ka merel, ka dikhel e Gospodesere Mesija. 27 I o Sveto Duho phenđa lese te džal ko Hram, i ov dželo. Tegani o Josif hem i Marija ande e čhavore e Isuse ano Hram sar te ćeren o adeti savoi palo Zakoni. 28 Kad o Simeon dikhlja e čhavore e Isuse, lelja le ki angali hem hvalinda e Devle vačerindoj:

29 “Gospode, akana šaj me, o sluga klo, te merav ano mir sar so phendan maje.

30 Adalese so mle jačha dikhle to spasenje, 31 savo spremindan anglo sa o nacije.

32 Akava spasenje ka ovel svetlost te mothoj tut avere nacijenđe hem ka anel slava te narodose, e Izraelconenđe.”

33 E Isusesoro dad hem i daj divinde pe adaleja so o Simeon vačerđa olestar.

34 Tegani o Simeon blagoslovinda len hem phenda e Marijaće, e Isusesere dajaće: “Dikh, akavai čhavoro birime te ćerel buten te peren hem te ušten ano Izrael. Ovi odredime te ovel e Devlesoro znako, ali but džene ka odbacinen le. 35 Adava ka ovel sar te mothoven pe bute manušengere garavde mislija. A o mači ka posaj ti duša.”

I Ana zahvalini e Devlese zako Mesija

36 A adari da inele i proročica i Ana, i čhaj e Fanulesiri, oto pleme e Asiresoro. Oj inele ano purane berša. Efta berš živinda ple romeja, 37 a palo adava živinda sar udovica di oftovardešu štarto berš. Stalno inele ano Hram, i dive i rat slavinda e Devle ano postiba hem ano moliba. 38 I samo so o Simeon završinda ple vačeribnaja, i Ana nakhini di o Josif hem i Marija zahvalindoj e Devlese zako čhavoro. I lelja te vaćeri e čhavorestar sarijenđe adari kola adžičerde upro Devel te otkupini o Jerusalem.

³⁹ Kad o Josif hem i Marija ćerde sa soi palo zakoni e Gospodesoro, irinde pe ki pumari diz Nazaret ki Galileja. ⁴⁰ A o čavoro barjola ine hem zoraljola. Pherđola ine mudrost hem i milost e Devlesiri inele upro leste.

O čavoro o Isus vaćeri e učiteljencar ano Hram

⁴¹ E Isusesoro dad hem i daj đijekh berš zako prazniko Pasha džana ine ki diz Jerusalem. ⁴² Kad e Isuse inele dešuduj berš, palo adeti, hem ov dželo olenkar adari te slavini o prazniko. ⁴³ Kad nakhlo o prazniko, o Josif hem i Marija lelje te džanfse, a na džande so lengoro čhavo o Isus ačhilo ano Jerusalem. ⁴⁴ Sar mislinde dai o Isus maškaro manuša kola putujinde olenkar, džeze jekh dive phirindoj, a onda lelje te roden le maškaro pumarende hem maškaro pendžarutne. ⁴⁵ I kad našti ine te arakhen le, irinde pe ko Jerusalem te roden le. ⁴⁶ I o trito dive arakhle le ano Hram sar bešela maškaro e verakere učitelja, sar šunela len hem pućela len. ⁴⁷ I sare kola šunde e Isuse, divinde pe zako lesoro džandipe hem zako lesere odgovorija.

⁴⁸ I kad dikhlja le lesoro dad hem lesiri daj, inele iznenadime. Lesiri daj phenđa lese: "Mlo čhavo, vaćer sose adava ćerđan amende? To dad hem me but darandiljam hem rodinđam tut!"

⁴⁹ A o Isus pućlja len: "Sose rodinđen man? Na džanđen li so valjani te ovav ano čher mle Dadesoro?"

⁵⁰ A i Marija hem o Josif na halile so o Isus manglja te phenel lenđe adaleja.

⁵¹ I palo adava, o Isus irinđa pe olenkar ko Nazaret hem ine lenđe poslušno. A lesiri daj garavđa pese ano vilo sa adava so ulo. ⁵² A o Isus ulo po mudro hem barjola ine ano telo, hem sa više barjola ine ano jača e Devlese hem e manušende.

3

O Jovan o Krstitelj pripremini o drom e Isuseso

¹ Kad o caro o Tiberija vladinđa upro e Rimesoro carstvo dešupandžto berš, o Pontije Pilat vladinđa ani Judeja, o Irod vladinđa ani Galileja, a lesoro phral o Filip vladinđa ani Itureja hem ani Trahonitada, o Lisanije vladinđa ani Avilina, ² hem o Ana hem o Kajafa inele šerutne sveštenici, o lafi e Devlesoro alo e Zaharijasere čhavese e Jovanese ki pustinja. ³ I o Jovan dželo ko sa o krajo e lenjakoro Jordan te propovedini e manušende da valjani te pokajinen pe zako pumare grehija hem te oven krstime sar te mothoven dai lenđe oprostime o grehija. ⁴ Sar so angleder pisinđa o proroko o Isaija, o Jovan inele

"o glaso so vićini ani pustinja:
'Pripreminen o drom e Gospodese,
ravnonen lese o droma!

⁵ Đijekh dolina te pherđol
a đijekh planina hem brego te peren!
O bange droma te oven ispravime
a o neravna droma te oven ravnome!

⁶ I sa o manuša ka dikhen e Devlesoro spasenje.' "

⁷ Akava o Jovan vačerđa butenđe kola iklile te krstini len: “E sapengere čhavalen! Ko vačerđa tumenđe da šaj te našen tari e Devlesiri holi savi avela?” ⁸ Tumare životēja mothoven da čače pokajinden tumen! I ma mislinen dai dovoljno te phenen: ‘Amaroi pradađ o Avraam.’ Phenava tumenđe da o Devel hem akale barendar šaj te vazdel čhaven e Avraamese. ⁹ Ače o tover oto sudo e Devlesoroj već vazdime te čhinel o kašta ano koreno. I đijekh kaš savo na bijani šukar bijandipe ka čhinel pe hem ka frdel pe ani jag.”

¹⁰ A o narodo pučlja le: “So valjani te ćera?”

¹¹ O Jovan phenđa lenđe: “Kas isi duj gada, jekh valjani te del okolese kas nane. A kas isi hajbnase, te ćerel isto adahar.”

¹² Nesave carinici da ale te krstini len o Jovan, i pučle le: “Učitelju, so amen te ćera?”

¹³ A ov phenđa lenđe: “Ma roden buderi porez okolestar so o zakoni phenela tumenđe te roden.”

¹⁴ I nesave vojnici da pučle e Jovane: “A so amen te ćera?”

A ov phenđa lenđe: “Nikastar ma len love ki sila ili so ka tužinen len hovavne hem oven zadovoljna tumara plataja.”

¹⁵ A o narodo adžićerđa e Mesija hem sare pučle pe nane li o Jovan adava. ¹⁶ Adalese o Jovan phenđa sarijenđe: “Me krstinava tumen panjeja, ali avela o po baro mandar, kase na injum dostojno ni o dorikha oti obuća te phravav. Ov ka krstini tumen e Svetone Duhoja hem jagaja. ¹⁷ Ano vas lese i lopata te čistini o gumno plo hem te odvojini o điv taro ljuške. O điv ka čhivel pese ki šupa, a o ljuške ka tharel jagaja savi nikad na mudardola.” ¹⁸ Adahar, sar hem bute avere lafencar o Jovan vačerđa lenđe o šukar lafi.

¹⁹ A e vladare e Irode o Jovan ukorinđa adalese so lelja romnjaće ple phralesere romnja e Irodijada hem zako but avera bišukar buća save ćerđa. ²⁰ Tegani o Irod ćerđa aver bišukaripe: čhivđa e Jovane ko phandlipe.

O Jovan krstini e Isuse

²¹ Kad sa o manuša krstinde pe, krstinda pe hem o Isus. I tegani sar o Isus molini pe ine, phravdilo o nebo, ²² a o Sveto Duho huljilo upro leste ano oblik e golubesoro. A taro nebo šundilo o glaso e Devlesoro: “Tu injan mlo Čhavo o manglo! Tuja injum bahtalo!”

E Isusesoro poreklo

²³ O Isus počinđa pli služba anglo narodo kad inole đi ko trijanda berš. O narodo smatrinđa dai o Isus čhavo e Josifesoru.

O Josif inele čhavo e Ilijasoro.

²⁴ O Ilija inele čhavo e Matatesoro.

O Matat inele čhavo e Levijesoru.

O Levije inele čhavo e Melhisoro.

O Melhi inele čhavo e Janajesoro.

O Janaj inele čhavo e Josifesoru.

²⁵ O Josif inele čhavo e Matatijesoru.

O Matatije inele čhavo e Amosesoro.

O Amos inele čhavo e Naumesoro.

O Naum inele čhavo e Eslijasoro.

O Eslija inele čhavo e Nangejesoro.
26 O Nangej inele čhavo e Maatesoro.
O Maat inele čhavo e Matatijesoro.
O Matatije inele čhavo e Semeinesoro.
O Semein inele čhavo e Josihesoro.
O Josih inele čhavo e Jodasoro.
27 O Joda inele čhavo e Joananesoro.
O Joanan inele čhavo e Risasoro.
O Risa inele čhavo e Zorovavelesoro.
O Zorovavel inele čhavo e Salatiilesoro.
O Salatiil inele čhavo e Nirisoro.
28 O Niri inele čhavo e Melhisoro.
O Melhi inele čhavo e Adisoro.
O Adi inele čhavo e Kosamesoro.
O Kosam inele čhavo e Elmadamesoro.
O Elmadam inele čhavo e Iresoro.
29 O Ir inele čhavo e Isusesoro.
O Isus inele čhavo e Eliezeresoro.
O Eliezer inele čhavo e Jorimesoro.
O Jorim inele čhavo e Matatesoro.
O Matat inele čhavo e Levijesoro.
30 O Levije inele čhavo e Simeonesoro.
O Simeon inele čhavo e Judasoro.
O Juda inele čhavo e Josifesoro.
O Josif inele čhavo e Jonamesoro.
O Jonam inele čhavo e Eliakimesoro.
31 O Eliakim inele čhavo e Melejasoro.
O Meleja inele čhavo e Menasoro.
O Mena inele čhavo e Matatasoro.
O Matata inele čhavo e Natanesoro.
O Natan inele čhavo e Davidesoro.
32 O David inele čhavo e Jesejesoro.
O Jesej inele čhavo e Jovidesoro.
O Jovid inele čhavo e Voozesoro.
O Vooz inele čhavo e Salmonesoro.
O Salmon inele čhavo e Naasonesoro.
33 O Naason inele čhavo e Aminadavesoro.
O Aminadav inele čhavo e Adminesoro.
O Admin inele čhavo e Arnisoro.
O Arni inele čhavo e Esromesoro.
O Esrom inele čhavo e Faresesoro.
O Fares inele čhavo e Judasoro.
34 O Juda inele čhavo e Jakovesoro.
O Jakov inele čhavo i Isaakesoro.
O Isaak inele čhavo e Avraamesoro.
O Avraam inele čhavo e Tarasoro.
O Tara inele čhavo e Nahoresoro.
35 O Nahor inele čhavo e Seruhesoro.
O Seruh inele čhavo e Ragavesoro.
O Ragav inele čhavo e Falekesoro.
O Falek inele čhavo e Everesoro.
O Ever inele čhavo e Salasoro.

- ³⁶ O Sala inele čhavo e Kainamesoro.
 O Kainam inele čhavo e Arfaksadesoro.
 O Arfaksad inele čhavo e Simesoro.
 O Sim inele čhavo e Nojesoro.
 O Noje inele čhavo e Lamehesoro.
³⁷ O Lameh inele čhavo e Matusalasoro.
 O Matusala inele čhavo e Enohesoro.
 O Enoh inele čhavo e Jaretesor.
 O Jaret inele čhavo e Malaleilesoro.
 O Malaleil inele čhavo e Kainamesoro.
³⁸ O Kainam inele čhavo e Enosesor.
 O Enos inele čhavo e Sitesoro.
 O Sit inele čhavo e Adamesoro.
 O Adam inele čhavo e Devlesoro.

4

E Isuse ki pustinja kušini o beng

¹ A o Isus, pherdo e Svetone Duhoja, irinđa pe tari len Jordan; i oto Duho inele legardo ki pustinja, ² kaj inele saranda dive iskušime e bengestar. I na halja ništa adala dive, a kad nakhle adala dive, tegani bokhalilo.

³ I o beng phenđa lese: "Te injan o Čhavo e Devlesoro, vačer akale barese te ovel maro."

⁴ A o Isus phenđa lese: "Pisimei ko Sveto lil: 'O manuš naka živini samo oto maro.'"

⁵ I o beng legarđa le ko učo than hem otojekhvar mothovđa lese sa o carstvija e phuvjakere, ⁶ i phenđa lese: "Tuće ka dav sa akava zoralipe hem i slava olengiri adalese soi maje dindi, i dava la kase me mangava. ⁷ Adalese, te peljan ko kočija angla mande, sa ka ovel klo."

⁸ I o Isus phenđa lese: "Pisimei ko Sveto lil: 'Per ko kočija samo e Gospodese, te Devlese, hem samo ole kande!'"

⁹ I o beng anđa le ko Jerusalem hem čhivđa le upro najučo than e Hramesoro hem phenđa lese: "Te injan o Čhavo e Devlesoro, frde tut akatar tele! ¹⁰ Adalese soi pisime:

'Ka naredini ple anđelende te arakhen tut,

¹¹ te akharen tut ko vasta
te na khuve tut preja ko bar.'"

¹² O Isus phenđa lese: "Hem akavai phendo ko Sveto lil:
'Ma kušin e Gospode, te Devle.'"

¹³ I kad završinđa đijekh kušnja, o beng cidinđa pe olestar đi nesavi aver prilika.

O Isus sikaj ani Galileja

¹⁴ I o Isus irinđa pe ki regija Galileja ano zoralipe e Duhosoro, i šundilo o glaso olestar ko sa o krajo. ¹⁵ I sikavđa e manušen olende ano sinagoge hem inele pohvalime sarijendar.

E Isuse ispuđinena taro Nazaret

¹⁶ I o Isus alo ki diz Nazaret kote barilo hem, palo plo adeti ko savato, đerdinđa ki sinagoga. Uštino te čitini, ¹⁷ a ine lese dindo o lil e prorokosoro e Isajjasoro. Ov phravđa o lil hem arakhlja o than kaj inele pisime:

18 "O Duhoi e Gospodesoro upra mande, adalese so pomazinda man te vačerav o šukar lafi e čororende. Bičhalda man te proglasinav e phandlende da ka oven oslobodime, e kororende da ka irini pe lende o dikhiba, e mučimende da ka oven slobodna, 19 te proglasinav o adžicerdo berš oti e Gospodesiri milost."

20 Tegani phandlja o lil, irinda le e slugaste, i beštino te sikaj. I sare ani sinagoga dikhle ano leste.

21 A o Isus lejla te vačeri lende: "Avdive pherdile akala lafija save šunden tumare kanencar."

22 I sare šukar vačerde olestar hem inele zadivime oto šukar lafija save iklike lesere mujestar, i vačerde: "Nane li ov e Josifesoru čavo?"

23 A ov phenda lende: "Čače ka vačeren maje akaja poslovica: 'Doktore, sasljar korkore tut!' So šundam so ulo ano Kafarnaum, čer hem akate, ano to than kaj bariljan."

24 I phenda: "Čače, vačerala tumende, nijekh proroko nane prihvatime ano plo than kaj barilo. 25 I čače, vačerala tumende, inele but udovice ano Izrael e Ilijase ano vreme, kad na pelo bršin trin berš hem šov masek i ulo baro bokhalipe ki sa i phuv. 26 I nijekhače olendar na inele bičhaldo o Ilija sem e udovicače ki e abandijengiri diz Sarepta uzalo Sidon. 27 I inele but gubavci ano Izrael ano vreme e prorokosoro e Jelisejesoro, i nijekh olendar na inele sasljardo, sem o Neman o Sirijco."

28 I sare ani sinagoga pherdile holi kad šunde adava. 29 I uštine hem ispujinde le tari diz, i legarde le upre ko brego upro savo lengiri diz inele vazdime te šaj frden le odupral. 30 Ali o Isus nakhino maškar olende hem dželo.

O Isus ispujini e demone e manušestar

31 I o Isus huljilo ani e galilejakiri diz Kafarnaum, i sikavda e manušen ko savato. 32 I on inele zadivime lesere sikavibnaja adalese so lesoro vačeriba inele ano autoritet.

33 A adari, ani sinagoga, inele manuš opsednutime e demonesere bišukare duhoja hem oto sa o glaso vičinda: 34 "Oh, so mangeja amendar, Isuse Nazarečanine? Aljan li te uništine amen? Džanav ko tu injan: o Sveco e Devlesoro."

35 Tegani o Isus ukorinda le: "Phand to muj hem ikljov olestar!"

I o demoni frdinda le ki phuv anglo sarijende, iklilo olestar hem ni hari na dukhavda le.

36 I sare but začudinde pe hem vačerde jekh avereja ađahar: "Savo li vačeriba adava da ano autoritet hem ano zoralipe naredini e bišukare duhende te ikljon i onda ikljona?"

37 I o glaso e Isusestar šundilo ko sa o pašutne thana.

O Isus sasljari e Petresere sasuja hem bute averen

38 O Isus iklilo tari sinagoga hem dželo ko čer e Simonesoru. E Simonesere sasuja inele bari jag. I on zamolinde le te sasljari la. 39 I o Isus terdino uzalo late, naredinda e jagače hem oj muklja la. I odmah uštini hem lejla te poslužini len.

⁴⁰ Kad o kham huljilo, sarijen kolen inele namborme manuša oto razna nambormipa, ande len koro Isus. A ov upra đijekheste olendar čivđa ple vasta hem sasljarđa len.

⁴¹ A butendar da iklile o demonja vičindoj hem vačerindoj: “Tu injan o Čhavo e Devlesoro!”

O Isus pretinđa len hem na muklja lenđe te vačeren adalese so džande dai ov o Hrist.

⁴² Kad dislilo, o Isus iklilo tari diz hem dželo ko jekh čučo than. I but džene rodinde le. Ale đi leste hem na mukena le ine te džalfse olendar.

⁴³ A ov phenđa lenđe: “I ko avera dizja valjani te vačerav o šukar lafi oto carstvo e Devlesoro adalese so zako adava injum bičhald o.”

⁴⁴ I o Isus nastavinda te propovedini ano e judejakere sinagoge.

5

O Isus vičini e prvone učenikonen

¹ A jekhvar but džene gurinde pe uzalo Isus te šunen o lafi e Devlesoro, a ov terdino uzalo e Galilejakoro jezero. ² I dikhlja duj čamcija uzalo jezero savendar iklile o manuša kola dolena mačhen adalese so thovena ine pumare mreže. ³ I đerdinđa ano jekh čamco, kova inele e Simonesoro, i zamolinđa le te cidel pe hari e phuvjatar, i bešindoj ano čamco, sikavđa e narodo.

⁴ A kad završinda o vačeriba, phenđa e Simoneso: “Dža e čamcoja ko hor hem frden tumare mreže te šaj dolen mačhen.” ⁵ A o Simon phenđa: “Gospodarona, sa i rat trudindam amen i ništa na dolindam, te tu pheneja, ka frdav o mreže.” ⁶ I kad čerde adava, dolinde sa edobor mačhen i lengere mreže lelje te pharavdon. ⁷ I vastencar mothovde pumare amalende, kola inele ko aver čamco, te aven te pomožinen lenđe. I on ale hem pherde soduj čamcija edobor da lelje te pherdon pani.

⁸ A kad dikhlja adava o Simon o Petar, pelo ko kočija anglo Isus vačerindoj: “Dža mandar, Gospode, me injum grešno manuš!” ⁹ Adalese so i dar prelelja ole hem sarijen kola inele oleja zbog o baro doliba e mačhengoro. ¹⁰ Ađahar da i dar dolinda e Jakove hem e Jovane, e Zevedejesere čhaven, kola inele e Simonesere amala.

I o Isus phenđa e Simoneso: “Ma dara! Od akana manušen ka dole.” ¹¹ I kad ikalde o čamcija upri phuv, ačhavde sa hem dzele palo leste.

O Isus sasljadi e gubavco

¹² I jekhvar o Isus inele ki nesavi diz, i nekotar anglo leste iklilo manuš pherdo gubaja. So dikhlja e Isuse, pelo anglo leste mujeja đi phuv hem molinda le vačerindoj: “Gospode, te mangeja, šaj te sasljure man!”

¹³ I o Isus pružinda plo vas, dolinda le hem phenđa: “Mangava, ov sasljarđo!” I otojekhvar i guba cidinda pe olestar. ¹⁴ Tegani naredinda lese: “Ma vačer nikase akalestar, nego dža mothov tut e sveštenikose hem de žrtva zako to očistiba, sar so naredinda o Mojsije, zako svedočanstvo olende.”

¹⁵ A o glaso e Isusestar šundola ine sa po dur, i but džene čedena pe ine te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. ¹⁶ A ov cidela pe ine ko čuče thana hem molini pe.

E Isuse isi pravo te oprostini o grehija

¹⁷ I jekh dive o Isus sikavđa ano jekh čher, a o fariseja hem o učitelja e Zakonestar, kola ale oto sa e galilejakere hem judejakere gava hem oto Jerusolim, beštine adathe. A o zoralipe e Gospodesoro inele upro Isus te sasljari. ¹⁸ I nesave manuša ande upri nosiljka jekhe manuše kova našti ine te phirel ni te mrdini. Mangle te anen le andre hem te čhiven le anglo Isus. ¹⁹ I adalese so taro narodo našti ine te arakhen kotar te anen le andre, uklinde upro čher, čerde rupa ko tavani hem adathar mukle le sa e nosiljkaja ko maškar anglo Isus.

²⁰ I kad o Isus dikhlja lengiri vera, phenđa: “Manušeja, oprostimei će te grehija!”

²¹ I o fariseja hem o učitelja e Zakonestar pučle pe ana pumende: “Kovai akava so hulini? Ko šaj te oprostini o grehija sem o jekh Devel?”

²² A o Isus džandža lengere mislija, i phenđa lende: “Sose adahar mislinena? ²³ Soi po lokhe te phenel pe: ‘Oprostimei će te grehija’ ili te phenel pe: ‘Ušti hem phir’? ²⁴ Ka dokadžinav tumende da man, e Čhave e manušesere, isi pravo ki phuv te oprostinao grehija.” Tegani phenđa e manušese kova našti ine te phirel: “Tuće vačerava! Ušti, le ti nosiljka hem dža čhere!”

²⁵ I o manuš odmah uštino anglo lende, lelja i nosiljka hem dželo čhere slavindoj e Devle. ²⁶ I sare začudinde pe, hvalinde e Devle, pherdile dar hem vačerde: “Avdive dikhljam bare čudesija!”

O Isus alo te vičini e grešnikonen ko pokajiba

²⁷ I palo adava, o Isus iknilo adathar hem dikhlja e cariniko palo anav Levije sar bešela ko than kotar čedela pe o porez, i phenđa lese: “Phir pala mande!” ²⁸ I ov uštino, ačhavđa sa hem dželo palo leste.

²⁹ I o Levije spremiđa lese baro hajba pese ano čher, hem adari inele but carinici hem avera kola beštine olenar uzalo astali. ³⁰ Tegani o fariseja hem lengere učitelja e Zakonestar lelje te buninen pe vačerindoj e Isusesere učenikonende: “Sose tumen hana hem pijena e carinikonencar hem avere grešnikonenar?”

³¹ I o Isus phenđa lende: “E sastende na valjani doktori, nego e nambormende. ³² Me na aljum te vičinav ko pokajiba e pravednikonen, nego e grešnikonen.”

E Isusesoroi sikaviba nevo

³³ A on phende lese: “E Jovanesere e Krstiteljesere učenici but postinena hem molinena, adahar hem e farisejengere učenici, a te učenici hana hem pijena.”

³⁴ A o Isus phenđa lende: “Sar šaj te terinen e mladoženjasere amalen te postinen kadi olenar o mladoženja? ³⁵ Ali ka aven o dive kad o manuša ka len lendar e mladoženja. Tegani, ko adala dive, ka postinen.”

³⁶ I vačerđa lende akaja uporedba: “Niko na sivela o kotor e neve fistanestar ko purano fostani sar te pherel i rupa; adalese so hem o nevo ka pharavdol, a ko purano naka avel o kotor e nevestar. ³⁷ I niko na čhorela i nevi mol ano purane morča. Te čerđa pe adahar, kad i nevi mol ka zreloni, ka pharaj o morča hem ka čhordol, a o morča ka oven uštine. ³⁸ Nego, i nevi mol valjani te čhorel pe ano neve morča. ³⁹ I nijekh, kova pilja i purani, na mangela i nevi, adalese so vačeri: ‘dovoljnoi i purani.’”

6

O Isus po baro hem oto savato

¹ Ko jekh savato o Isus nakhino maškaro njive. A lesere učenci čedinde e đivesoro klaso, morde le vastencar hem hale.

² Tegani nesave fariseja phende: "Sose čerena adava so palo Zakoni na tromal pe ko savato?"

³ O Isus phenda lenđe: "Na čitinden li ano Sveto lil adava so čerđa o David kad bokhalile ov hem okola so inele oleja? ⁴ Đerdinđa ano čer e Devlesoro, lejla hem halja o posvetime maro, savo nikase na inele muklo te han sem e sveštenikonende, hem čak dinda le okolende so inele oleja te han."

⁵ I phenda lenđe: "Me, o Čhavo e manušesoro, injum gospodari e savatesoro."

O Isus sasljari ko savato

⁶ Ko aver savato, o Isus đerdinđa ki sinagoga hem sikavđa. I adari inele jekh manuš kasoro desno vas inele šuko. ⁷ Tegani o učitelja e Zakonestar hem o fariseja posmatrinena le ine te dikhen na li ko savato ka sasljari, sar te šaj tužinen le.

⁸ A ov džanda lengere mislija hem phenda e manušese kas inele šuko vas: "Ušti hem terđov ko maškar!"

I ov uštino hem terđino.

⁹ A o Isus phenda lenđe: "Te pučav tumen: so tromal pe te čerel pe ko savato: šukaripe ili bišukaripe? Te spasini pe o dživdipe ili te uništini pe?"

¹⁰ I dikhindo ano sarijende, phenda lese: "Pružin to vas!"

I ov čerđa adahar hem lesoro vas ulo sasto. ¹¹ A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar pherdile bari holi hem vačerde maškara pumende so šaj te čeren e Isuseso.

O Isus birini dešuduje apostolen

¹² Adala dive, o Isus dželo ki gora te molini pe. I nakhavđa sa i rat ani molitva e Devlese. ¹³ Kad dislilo, vičinda kora peste ple učenikonen hem birinda olendar dešudujen, kolen vičinda apostolja:

¹⁴ e Simone kole vičinda Petar,
hem lesere phrale e Andreja,
e Jakove
hem e Jovane,
e Filipe
hem e Vartolomeje,

¹⁵ e Mateje
hem e Toma,
e Jakove e Alfejesere čhave
hem e Simone kovai vičime Zilot,

¹⁶ e Juda e Jakovesere čhave, hem e Iskariote, kova ulo izdajniko.

O Isus sikaj oto bahtalipe hem oto pharipe

¹⁷ I o Isus huljindo olencar, terđino ko ravno than. A adari inele sa edobor lesere učenci hem but narodo taro but thana e judejakere, đi hem tari diz Jerusalim, hem taro e tiresere hem e sidonesere pašutne thana savei uzalo more. ¹⁸ Ale te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. A saslile hem okola kolen mučinde o bišukar duhija. ¹⁹ I sa

o manuša rodinde te pipinen le adalese so baro zoralipe ikljola ine olestar hem sasljari sarijen.

²⁰ I o Isus dikhlja ano ple učenci, i lelja te vačeri:

“Bahtale injen tumen o čorore,
adalese soi o carstvo e Devlesoro tumaro!

²¹ Bahtalei okola kolai akana bokhale,
adalese so o Devel ka čaljari tumen!

Bahtalei okola kola akana rovena,
adalese so ka asan!

²² Bahtale injen kad o manuša mrzinena tumen,
kad odbacinena tumen, uvredinena tumen

hem lađarena tumen da injen bišukar

adalese so verujinena ana mande, ano Čavo e manušesoro!

²³ Tegani radujinen tumen hem ripinen oto bahtalipe, adalese so adžičeri tumen bari nagrada ko nebo! Adalese so, ađahar čerena ine hem lengere pradada e prorokonencar.

²⁴ Ali jao tumenđe e barvalenđe,
adalese so več leljen tumari uteha!

²⁵ Jao tumenđe kola akana injen čaljarde,
adalese so ka oven bokhale!

Jao tumenđe kola akana asana,
adalese so ka tugujinen hem ka roven!

²⁶ Jao tumenđe kad sa o manuša vačerena šukar tumendar,
adalese so ađahar vačerena ine hem lengere pradada e hovavne prorokonendar.”

Mangen tumare neprijatelj

²⁷ “A vačerava tumenđe so šunena: Mangen tumare neprijatelj! Čeren šukaripe okolende so mrzinena tumen! ²⁸ Blagoslovinen okolen so dena tumen armanja! Molinen tumen okolende so čerena tumenđe bišukaripe! ²⁹ Okolese kova khuvela tut ki čam, irin hem aver čam. Okolese kova lela to ogrtači, ma zabranin te lel tutar hem o gad. ³⁰ De đijekhese kova rodela tutar nešto, hem te neko lela okova soi klo, ma rode adava palal. ³¹ I sar so mangena avera te čeren tumenđe, ađahar čeren tumen olende.

³² Te mangena samo okolen kola tumen mangena, savi pohvala šaj te dobinen? Adalese so hem o grešnici mangena okolen kola olen mangena.

³³ Ađahar da, te čerden šukaripe okolende kola tumenđe čerena šukaripe, savi pohvala šaj te dobinen? Hem o grešnici čerena ađahar. ³⁴ Te dinden ko zajam love okolende kastar adžičerena te irinen tumenđe, savi pohvala šaj te dobinen? Hem o grešnici dena ko zajam jekh averese te šaj irini pe lenđe edobor.

³⁵ Nego, mangen tumare neprijatelj, čeren lenđe šukaripe hem den len ko zajam bizo nisavo adžičeriba te irini pe tumenđe adava! I o Devel ka del tumen bari nagrada. I ka oven čhave e Najbaresere, adalese soi ov šukar hem premalo nezahvalna hem premalo bišukar. ³⁶ Oven milosrdna sar soi milosrdno tumaro Dad kovai ano nebo!”

O Isus sikaj te na sudina averen

³⁷ “Ma sudinen hem čače naka sudini pe tumenđe! I ma osudinen hem čače naka oven osudime! Oprostinen hem ka oprostini pe tumenđe!
³⁸ Den hem ka del pe tumenđe: mera šukar, pritiskime, tresime hem prepherdi ka čhivel pe tumenđe ki angali. Adalese so, sava meraja merinena, esavkaja ka merini pe tumenđe.”

³⁹ I vačerda lende akaja uporedba: “Šaj li o kororo te legari e korore? Na li soduj ka peren ki rupa? ⁴⁰ Nane o učeniko upreder o učitelj. I đijekh kovai sikavdo sa, ka ovel samo sar plo učitelj.

⁴¹ A sose dikheja i trunka ani jakh te phralesiri, a i greda ani ti jakh na primetineja? ⁴² Sar šaj te phene te phralese: ‘Phrala, aš te ikalavtar i trunka oti jakh’, a korkoro na dikheja i greda ani ti jakh? Dujemujengereja, najangle ikal i greda te jakhatar, i tegani šukar ka dikhe te ikale i trunka te phralesere jakhatar.”

So ikljola oto šukar hem oto bišukar vilo

⁴³ “Nijekh šukar kaš na dela bišukar plod, sar so nijekh bišukar kaš na dela šukar plod. ⁴⁴ Adalese so đijekh kaš pendžari pe palo lesoro plod. Sar so džanen, o smokve na čedena pe oto kare ni o drakha na čedena pe oti kupina. ⁴⁵ E šukare manuše isi šukaripe ano vilo, i adahar, ple vilestar ikali šukaripe, a o bišukar manuš ple vilestar ikali bišukaripe. Adalese so e manušesoro muj vačeri adava sojai lesoro vilo pherdo.”

E Isusesoroi sikaviba šukar temelji

⁴⁶ “Sose vičinena man: ‘Gospode, Gospode!’, a na čerena okova so vačerava? ⁴⁷ Đijekh kova avela mande hem šunela mle lafija hem čerela len, ka mothovav tumenđe upra kastei: ⁴⁸ Ovi upro manuš kova čerindoj plo čher handlja hem čerđa hor, čerđa o temelji upro bar hem vazdinđa o čher. I kad ale o panja, i len khuvđa ko adava čher, ali našti ine te potresini le adalese soi čerdo šukar.

⁴⁹ A okova kova šunđa mle lafija, a na čerđa len, ovi upro manuš kova čerđa plo čher ki phuv bizo temelji, ko savo khuvđa i len hem otojekhvar peravđa le, i oto čher uli bari ruševina.”

7

E kapetanesiri zorali vera

¹ A kad o Isus završinda plo vačeriba anglo narodo, đerdinda ki diz Kafarnaum. ² A jekhe rimljanengere kapetane, kova inele upreder šel vojnici, ine sluga kova inele namborme, anglo meriba, a ceninda le. ³ I kad o kapetani šunđa e Isuses, bičhalđa koro leste nesave jevrejengere starešinen te pučen le te šaj avel te sasljari lesere sluga.

⁴ A kad ale koro Isus, šukar zamolinde le vačerindoj: “Ov zaslužini te čere lese adava, ⁵ adalese so mangela amare narodo, a čerđa amende hem sinagoga.”

⁶ I o Isus dželo olenkar.

A kad inele paše uzalo čher, o kapetani bičhalđa lese ple amalen vačerindoj: “Gospode, ma mučin tut, adalese so na injum dostojno te đerdine maje ko čher. ⁷ Adalese na dikhljum man dostojno te avav di tute. Nego samo naredin hem mlo sluga ka ovel sasto. ⁸ Adalese so hem me injum manuš talo autoritet, hem isi man vojnici teleder mande. I jekheso

vačerava: 'Dža!', i ov džala. A averese vačerava: 'Ava!', i ov avela. A mle slugase vačerava: 'Čer adava!', i ov čerela."

⁹ A kad o Isus šunđa adava olestar, iznenadinda pe, irinda pe nakoro narodo kova džala ine palo leste hem phenđa: "Vačerava tumenđe, na arakhljum nijekhe ano Izrael te ovel le esavki vera."

¹⁰ I kad okola kola inele bičhalde irinde pe čhere, arakhle e sluga saste.

O Isus vazdela taro mule e udovicakere čhave

¹¹ Na but palo adava, o Isus dželo ki diz savi vičime Nain. Oleja džeze lesere učenci hem but narodo. ¹² A kad alo paše uzalo udar e dizjako, reslja e dizutnen sar legarena e mule čhave, kova inele jekhoru pe dajaće koja inele udovica. But dizutne džana ine e dajaja te parunen e čhave.

¹³ I kad dikhlja la o Gospod, pelo lese žal olaće hem phenđa laće: "Marov!"

¹⁴ I alo paše hem dolinda pe upro nosilja, i tegani okola so akharde terdine.

A o Isus phenđa: "Terneja, tuće vačerava, ušti!"

¹⁵ I o mulo beštino hem lelja te vačeri, i o Isus dinda le lesere dajaće.

¹⁶ Tegani sare darandile hem slavinde e Devle vačerindoj: "Baro proroko iklilo maškar amende!" hem: "O Devel alo te pomožini ple narodose!"

¹⁷ I adava šundilo ki sa i phuv e jevrejengiri hem ko sa o pašutne thana.

O Isus vačeri dai čače o Jovan proroko

¹⁸ I sa adava e Jovanese e Krstiteljese vačerde lesere učenci. Tegani o Jovan vičinda kora peste nesave dujen ple učenikonendar ¹⁹ hem bičhalđa len koro Gospod o Isus vačerindoj: "Tu li injan adava kova valjani te avel ili te adžičera avere?"

²⁰ I adala manuša ale koro Isus hem phende: "O Jovan o Krstitelj bičhalđa amen kora tute vačerindoj: "Tu li injan adava kova valjani te avel ili te adžičera avere?" "

²¹ Baš tegani o Isus sasljarda buten oto nambormipa, oto pharipa hem oto bišukar duhija, hem bute kororende dinda dikhiba.

²² Tegani o Isus phenđa e Jovanesere učenikonende: "Džan hem vačeren e Jovanese so dikhljen hem so šunden: o korore dikhena, o bange phirena, o gubavci čistinena pe, o kašuke šunena, o mule uštena, e čororende vačeri pe o Šukar lafi. ²³ I bahtaloi okova kova na našali pli vera ana mande."

²⁴ Kad e Jovanesere manuša džeze, o Isus lelja te vačeri e narodose e Jovanestar: "So iklijen ki pustinja te dikhen? I trska sava phudela i barval? ²⁵ Ili so iklijen te dikhen? E manuše ano barvale šeja urjavde? Na! Okola ano skupa šeja hem so živinena ano luksuz, eče tane ano palate. ²⁶ Ili so iklijen te dikhen? E proroko? Oja, vačerava tumenđe, ovi po više oto proroko! ²⁷ Ovi okova kolestar pisime ano Sveto lil:

'Ače, bičhalava mle glasniko angla tute,
kova ka pripremini će o drom.'

²⁸ Vačerava tumenđe: maškar okolende kolai bijande e đuvljendar nijekh nane po baro e Jovanestar, a o najtikoro e Devlese ano carstvo po baroi olestar."

²⁹ I sa o manuša hem o carinici kola šunde adava, pendžarde dai e Devlesoro sikaviba čačikano, adaleja so krstinde pe e Jovanesere krstibnaja. ³⁰ A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar odbacinde o plan e Devlesoro pumende. Oni adala so na mangle o Jovan te krstini len.

³¹ O Isus phenđa: “Kasar akana te uporedinav e manušen oti akaja generacija? Kasei slična? ³² Sličnai e čhavorende kola bešena ko trg hem vačerena jekh averese:

‘Bašaldam tumende veselo,
a na čhelden!
Đilabđam tužno,
a na runden!’

³³ Adahar, kad alo o Jovan o Krstitelj, ni halja maro ni pilja mol, a phenena: ‘O demoni ano leste!’ ³⁴ A kad aljum me, o Čhavo e manušesoro, hava hem pijava, a phenena: ‘Eče manuš halano hem mato, amal e carinikonengoro hem e avere grešnikonegoro!’ ³⁵ Ali i mudrost e Devlesiri dokažini pe sa lakere čhavendar.”

I grešnica pomazini e Isuse

³⁶ Nesavo farisej palo anav Simon vičinda e Isuse te avel te hal koro leste. Ov đerdinda e farisejese ko čher hem čhivđa pe uzalo astali. ³⁷ I eče, adari ali i đuvli kolače džanđa pe dai grešnica ani diz, adalese so šunđa da o Isus inele uzalo astali e farisejese ko čher, i anđa miris ko čaro savo inele čerdo oto šužo bar. ³⁸ I terdindoj palo lesere pre, runđa hem lelja te sampaćeri lesere pre ple asvencar hem koslja len ple balencar. I tegani čumudinda lesere pre hem makhlja len miriseja.

³⁹ Kad adava dikhlja o farisej kova vičinda le, phenđa ana peste: “Tei akava manuš proroko, ka džanel ine koi hem savi akaja đuvli koja pipini le – dai grešnica.”

⁴⁰ A o Isus phenđa lese: “Simone, isi man nešto te vačerav će.”

A ov phenđa: “Učitelju, vačer!”

⁴¹ I o Isus phenđa: “Duj džene inele dužnici nesave manušese kova dela love ko zajam. Jekh dugujini lese panšel e rimljanengere denarija, a o dujto pinda. ⁴² Adalese so na ine len te irinen, ov oprostinda o dugo sodujende. Kova, onda, olendar više ka mangel le?”

⁴³ O Simon phenđa: “Mislinava da okova kase oprostinda više.” Tegani ov phenđa lese: “Oja, šukar phenđan.”

⁴⁴ Irinda pe nakori đuvli, i phenđa e Simonese: “Dikheja li akala đuvlja? Đerdindum tuće ko čher, pani mle prende na anđan, a oj sampaćerđa mle pre ple asvencar hem koslja len ple balencar. ⁴⁵ Na pozdravindan man čumudipnaja, a oj, sar đerdindum na ačhavđa te čumudini mle pre. ⁴⁶ Na makhljan mlo šero uljeja, a oj makhlja mle pre miriseja. ⁴⁷ Adalese phenava će: But mangipe mothovđa, adalese soi laće oprostime but grehija. A hari mangipe mothoj okova kolesei oprostime hari grehija.”

⁴⁸ A olaće phenđa: “Oprostimei će te grehija.”

⁴⁹ A o manuša kola inele uzalo astali lelje ana peste te vačeren: “Kovai akava so šaj hem o grehija te oprostini?”

⁵⁰ Tegani o Isus phenđa e đuvljaće: “Ti vera spasinda tut! Dža ano mir!”

8

O đuvlja kola džana ine palo Isus

¹ Palo adava, o Isus lelja te džal ko dizja hem ko gava vačerindoj o šukar lafi oto carstvo e Devlesoro. Oleja džeze hem o dešuduj apostolja
² hem nesave đuvlja kola inele sasljarde oto bišukar duhija hem oto nambormipa: i Marija vičimi Magdalena, kolatar ikalđa efta demonen,
³ i Jovana, i romni e Irodesere upravnikosiri e Huzesiri, i Suzana hem but avera. Adala đuvlja pumaré lovençar kandle e Isuse hem lesere učenikonen.

O Isus vačeri i priča oto sejači

⁴ Kad čedinda pe uzalo Isus baro narodo taro but dizja, ov vačerđa lenđe jekh priča: ⁵ "Iklilo o sejači te sejini. I sar frdela ine o seme, nesave zrnja pele ko drom, inele gazime hem o čiriklja sa halje len. ⁶ Nesave pele ko than kote inele hari phuv upro bara, i kad barile, šučile adalese so na ine len pani. ⁷ I nesave pele maškaro kare, o kare barile olençar hem tasavđe len. ⁸ I nesave pele ki šukar phuv, barile hem ande bijandipe šel puti više." Kad vačerđa adava, vičinda: "Kas isi kana, nek šunel!"

Sostar vačeri i priča oto sejači

⁹ Tegani lesere učenici pučle le so manglja te vačeri adala pričaja. ¹⁰ A ov phenda: "Tumendei dindo te džanen o garavdipa oto carstvo e Devlesoro, a averende vačerava ano priče, sar te šaj:

'anglo jača te na dikhen
 hem anglo kana te na haljojen.'

¹¹ A akava i priča vačeri: O semei o lafi e Devlesoro. ¹² Nesavei manuša sar o drom ko savo pele o zrnja. Kad šunena o Lafi, avela o beng hem lela le lengere vilendar, sar te na poverujinen hem te na oven spasime. ¹³ A nesavei sar o than e barencar ko savo pele o zrnja. Kad šunena o Lafi, odmah lena le radosno, ali nane len koreno. On nesavo vreme verujinena, ali kad avela o iskušenje otperena. ¹⁴ A nesavei sar o than maškaro kare ko savo pele o zrnja. Adalai okola kola šunena o Lafi, ali živinena ano brige, ano barvalipe hem ano zadovoljstvija e dživdipnasere, i ovena tasavđe hem na anena šukar plod. ¹⁵ A nesavei sar i šukar phuv ki savi sejime o zrnja. Adalai okola kola e šukare hem e bimelale vileja šunena o Lafi hem ičerenena le sa đikote na anena šukar plod."

O Isus vačeri i priča oti svetiljka

¹⁶ "Niko na tharela i svetiljka te učari la čareja ili te čhivel la talo than e pašljojbnasoro, nego čhivela la ko than zaki svetiljka te šaj dikhen o svetlost okola kola đerdinena. ¹⁷ Sa soi garavdo ka dičhol; sa soi čorale ka šundol. ¹⁸ Adalese pazinen sar šunena. Adalese so, kas isi, ka del pe lese pana, a kas nane, ka lel pe lestar hem adava so mislini da isi le."

E Isusesiri čačikani porodica

¹⁹ A e Isusesiri daj hem lesere phralja avena ine nakoro leste, ali oto but narodo našti ine te aven đi oleste.

²⁰ A neko phenda lese: "Ti daj hem te phralja terđona avri hem mangena te dikhen tut."

²¹ A o Isus phendā: “Akalai mli daj hem mle phralja – kola šunena hem čerena o lafi e Devlesoro.”

E Isuse šunena hem i barval hem o panja

²² I jekh dive o Isus phendā ple učenikonendē: “Te nakha ki aver strana oto jezero!”

I đerdinde ano čamco hem pođinde. ²³ A sar plovina ina, o Isus zasuča. I muklja pe jekh zorali barval upro jezero. O čamco lelja te pherdol pani i arakhle pe ani opasnost.

²⁴ I o učenici ale uzalo Isus hem džangavde le vačerindoj: “Gospodarona, Gospodarona, meraja!”

I o Isus uštino, naredinđa e barvaljaće hem e talasendē te ačhon, i ačhile hem ulo mir.

²⁵ Tegani pučlja e učenikonen: “Kaj tumari vera?”

A on darandile hem začudime pučle jekh avere: “Kova šaj te ovel akava so naredini e barvaljendē hem e panjese, a on šunena le?”

O Isus ispuđini e demonen e manušestar

²⁶ I resle ko krajo e gerasakoro savoi prekalo e Galilejakoro jezero. ²⁷ A kad o Isus iklilo ki phuv, reslja le nesavo manuš tari diz kova inele opsednutime demonencar. Sa edobor vreme inele nango hem na beštino ano čher, nego maškaro grobija.

²⁸ I kad dikhlja e Isuse, vrištinda, pelo anglo leste hem vičinda oto sa o glaso: “So mangeja mandar, Isuse, Čhaveja e Najbare Devlesereja? Molinava tut, ma mučin man!”

²⁹ (Adalese so o Isus već naredinđa e melale duhose te ikljol adale manušestar. Angleder, đi hem kad o stražarija pazinena le ine hem phandena le ko lancija hem ko okovija, o manuš phagela len ine hem o demoni legari le ine ko čuće thana.)

³⁰ A o Isus pučlja le: “Sar to anav?”

I ov phendā: “Legija”, adalese so but demonja đerdinde ano leste. ³¹ I zorale molinde le te na naredini lendē te džan ki Beskrajno rupa.

³² A adari ko brego inele krdo oto bale save hana ine, i o demonja molinde e Isuse te mukel lendē te đerdinen ano bale. I ov muklja lendē.

³³ Tegani o demonja iklindoj e manušestar, đerdinde ano bale. I o bale prastandile taro brego ano jezero hem tasile.

³⁴ I kad okola so arakhena ine e balen dikhle so ulo, našle hem vačerde adalestar e manušendē ani diz hem ano gava. ³⁵ Tegani o manuša ale te dikhen so ulo. Ale koro Isus hem arakhle e manuše, kolestar iklile o demonja, sar urjavdo hem saste gođaja bešela uzalo e Isusesere pre, i darandile. ³⁶ A okola so dikhle adava so ulo, vačerde averendē sar o Isus sasljarda e opsednutime manuše. ³⁷ I sa o narodo oto krajo e gerasakoro zamolinde e Isuse te džal olendar adalese so uklinđa len bari dar. Tegani o Isus đerdinda ano čamco te irini pe palal.

³⁸ A o manuš, kolestar o Isus ikalđa e demonen, molinda e Isuse te džal oleja, ali o Isus bičhalđa le vačerindoj: ³⁹ “Irin tut te čhereste hem vačer sa so čerđa će o Devel.”

I o manuš dželo maškari sa i diz hem vačerđa so čerđa lese o Isus.

O Isus sasljari e namborma đuvlja hem vazdela taro mule e čhajorja

⁴⁰ A kad o Isus irinda pe ki aver strana oto jezero, but manuša inele radosna so dikhe le so avela, adalese so sare adžicerena le ine. ⁴¹ I dikh,

alo o manuš palo anav Jair, kova inele vođa ani sinagoga. I perindoj anglo pre e Isusesere, phenda: "Molnava tut, ava maje ano čher." ⁴² Adalese so e Jairesiri jekhori čhaj, kola ine dešuduj berš, inele anglo meriba.

I sar o Isus džala ine palo Jair, o narodo gurini pe ano leste. ⁴³ A maškaro narodo inele jekh đuvli kolatar dešuduj berš thavdinda rat. Oj sa plo barvalipe dinda e doktorende, ali nijekh našti ine te sasljari la. ⁴⁴ Nakhini oto palal e Isuses hem dolinda pe upro lesere fostanesoro krajo hem otojekhvar ačhilo te thavdel latar o rat.

⁴⁵ I o Isus pučlja: "Ko dolinda pe upra mande?"

A kad đijekh olendar phende: "Na injum me", o Petar phenda: "Gospodarona, sar te džana kad but džene čedinde pe hem gurinena pe uzala tute."

⁴⁶ A o Isus phenda: "Neko namerno dolinda pe upra mande. Osetindum sar ikljola mandar o zoralipe."

⁴⁷ A i đuvli dikhlja so našti te garaj pe, tresindoj oti dar ali hem peli mujeja đi phuv anglo leste hem vačerđa anglo sa o manuša sose dolinda pe upro leste hem sar otojekhvar inele sasljardi.

⁴⁸ A o Isus phenda laće: "Mli čhaj, ti vera sasljarđa tut. Dža ano mir!"

⁴⁹ Sar o Isus pana vačeri ine adava, nesavo manuš taro čher e Jairesoro, e sinagogakere vođasoro, alo hem phenda: "Jaire, ti čhaj muli. Ma više mučin e učitelje."

⁵⁰ A o Isus šunđa adava hem phenda e Jairese: "Ma dara! Samo verujin hem oj ka ovel sasljardi!"

⁵¹ I kad reslo ko čher, o Isus na muklja nikase te đerdini oleja, sem e Petrese, e Jovanese, e Jakovese hem e čhajorjakere dadese hem e dajaće.

⁵² A sare, kola već inele ano čher, runde hem tugujinde palo late.

A o Isus phenda: "Ma roven! Adalese so oj na muli, nego sovela."

⁵³ I on asandile lese adalese so džande so muli.

⁵⁴ A o Isus dželo hem dolinda la taro vas hem vičinda: "Čhajorije, ušti!"

⁵⁵ I lakoro duho irinda pe ano late, i otojekhvar uštini, a o Isus naredinda te den la nešto te hal. ⁵⁶ I lakoro dad hem lakiri daj inele but začudime, a o Isus naredinda lenđe te na vačeren nikase so ulo.

9

O Isus bičhali e apostolen te vačeren o evanđelje hem te sasljaren

¹ A o Isus vičinda e dešuduje apostolen hem dinda len zoralipe hem autoritet upro sa o demonja hem te sasljaren o nambormipa. ² I bičhalđa len te propovedinen oto carstvo e Devlesoro hem te sasljaren e nambormen.

³ I phenda lenđe: "Ma legaren tumencar ništa ko drom: ni štapi, ni torba dromese, ni maro, ni love, hem te na ovel tumen aver gad. ⁴ Sa đikote ačhoveva ki nesavi diz, i đikote na džana adathar, bešen ano jekh čher. ⁵ Te na priminde tumen nesave dizutne, ikljoven tari adaja diz hem tresinen i prašina tumare prenda sar znako zako zoralo odbiba."

⁶ I on džeze taro gav ko gav, vačerindoj o šukar lafi hem sasljarindoj e nambormen ko sa o thana.

O Irod zbnunime

⁷ A o Irod, o vladari e Galilejakoro, šunđa sa so ulo i inele zbnunime adalese so nesave vačerđe da o Jovan o Krstitelj uštino taro mule. ⁸ A

avera vačerde da o proroko o Ilija mothovđa pe ki phuv, a nesave avera vačerde da taro mule uštino nesavo proroko taro purano vreme.

⁹ A o Irod phenda: "Me čindum e Jovanesoro šero. A kovai onda akava kastar sa adava šunava?"

I manglja te dikhel e Isuse.

O Isus parvari više oto pandž hiljade manušen

¹⁰ I kad o apostolja irinde pe koro Isus, vačerde lese sa so ćerde. I o Isus legarda len peja hem cidinda pe olencar nakori diz vičime Vitsaida te šaj oven korkore. ¹¹ Ali o narodo šunđa adava i dželo palo lende. A o Isus dodžaćerđa len šukar, vačerđa lende oto carstvo e Devlesoro hem sasljarđa okolen kase adava valjanda.

¹² A kad lelja te perel i rat, o dešuduj apostolja nakhle di o Isus hem phende lese: "Te muke ine e manušen te šaj džan ko pašutne gava hem thana kote šaj te arakhen nešto hajbnase hem than sojbnase. Adalese so injam akate ko čučo than kaj nane ništa."

¹³ A o Isus phenda lende: "Den len tumen nešto hajbnase!"

A on phende: "Ali isi amen samo pandž mare hem duj mače. Mangeja amendar te dža te čina hajbnase zako sa akava narodo?" ¹⁴ Adari inele di ko pandž hiljade murša. Tegani o Isus phenda ple učenikonende:

"Čhiven len te bešen ko kupe po pinda."

¹⁵ I on ćerde adahar, hem čhivde sarijen te bešen. ¹⁶ O Isus lelja o pandž mare hem e duje mačen, dikhlja nakoro nebo, zahvalinda e Devlese zako hajba, phaglja len hem dinda ko učenici te podelinen len e manušenđe.

¹⁷ I sare hale đikote na čalile. A palo adava, dešuduj korpe čedinde pe okolestar so ačhilo oto hajba.

O Petar phenela dai o Isus o Hrist

¹⁸ Jekhvar kad o Isus korkoro molinda pe, oleja inele lesere učenici. Ov pučlja len: "So phenena o manuša, ko injum me?"

¹⁹ A on phende: "Nesave manuša phenena da tu injan o Jovan o Krstitelj, a avera phenena da tu injan o proroko o Ilija, a nesave avera phenena da tu injan jekh oto avera proroci taro purano vreme kova uštino taro mule."

²⁰ Tegani o Isus pučlja len: "A so tumen phenena, ko injum me?"

O Petar phenda: "Tu injan o Hrist, kole o Devel bičhalda!"

O Isus vaćeri ple meribnastar

²¹ A o Isus zorale naredinda e učenikonende te na vaćeren nikase dai ov o Hrist. ²² I phenda: "Me, o Čhavo e manušesoro, valjani but te patinav. O starešine, o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar naka prihvatinen man. Ka ovav mudardo, ali o trito dive ka uštav taro mule."

Sar te ovel pe e Isusesoro učeniko

²³ I o Isus phenda sarijenđe: "Ko mangela te džal pala mande, mora te ačaj pe ple dživdipnastar hem te lel plo krsto taro dive ko dive hem te phirel pala mande. ²⁴ Adalese so, ko mangela te spasini plo dživdipe, ka našali le, a ko našali plo dživdipe zbog mande, ka spasini le. ²⁵ So vredini e manušese hem sa i phuv te ovel olesiri, a našali ili upropastini korkoro pes? ²⁶ Adalese ko lađala mandar hem mle lafendar, hem me, o Čhavo e manušesoro, ka lađav olestar kad ka avav ani mli slava hem ani

slava e Dadesiri hem e svetone anđelengiri. ²⁷ A čače vačerava tumende, isi nesave akate maškara tumende kola naka meren đikote na dikhena o carstvo e Devlesoro.”

E Isusesiri slava mothovela pe ki gora anglo trin učenici

²⁸ Đi sar ofto dive palo adava so phenda lenđe, o Isus lelja peja e Petre, e Jovane hem e Jakove i dželo ki gora te molini pe. ²⁹ I sar molini pe ine, lesoro muj ulo averčhane hem lesere šeja ule but parne hem sjajna. ³⁰ I dikh, nekotar iklile duj manuša hem lelje te vačeren oleja. Adala inele o Mojsije hem o Ilija. ³¹ On mothovde pe ano baro sjaj hem vačerde oleja e meribnastar savo adžičeri le ano Jerusalem.

³² A o Petar hem okola so inele oleja, zasuće. Kad uštine, dikhle e Isuse ano baro sjaj hem e duje manušen sar terđona oleja.

³³ I kad lelje o Mojsije hem o Ilija te ciden pe e Isusestar; o Petar phenda e Isuses: “Gospodarona, šukari amende so injam akate. Te čera trin šatorja: jekh tuće, jekh e Mojsijase hem jekh e Ilijase.” Na džanda so vačeri.

³⁴ Sar vačeri ine adava, iklilo jekh oblako savo učharđa len. A on, kad učharđa len o oblako, darandile.

³⁵ I šundilo glaso taro oblako savo vačerđa: “Akavai mlo Čhavo, kole birindum! Ole šunen!”

³⁶ I palo adava so šundilo o glaso, o učenici dikhle samo e Isuse korkore. I trainde, hem tegani pana nikase na vačerde adalestar so dikhle.

O Isus ikali e bišukare duho e čhavorestar

³⁷ Tejsato dive, kad o Isus hem o trin učenici huljile tari gora, baro narodo alo te dikhel e Isuse.

³⁸ I dikh, nesavo manuš taro narodo lelja te vičini: “Učitelju, molinava tut te pomožine mle čhavese, adalese soi maje jekhoru! ³⁹ O bišukar duho but puti prelela le hem otojekhvar vrištini; frdela le ano grčevija hem ikljola lestar pena taro muj; uništini le hem jedva ačaj le. ⁴⁰ I molindum te učenikonen te ispuđinen e bišukare duho mle čhavestar, ali on našti ine te čeren adava.”

⁴¹ A o Isus phenda: “O, biverakiri hem rumimi generacijo! Pana kobor valjani te ovav tumencar hem te trpinav tumen? Ana te čhave akari!”

⁴² I sar o čhavoro avela ine đi o Isus, o demoni frdinđa le ki phuv ano grčevija. A o Isus naredinđa e bišukare duhose te cidel pe e čhavorestar, sasljarda e čhavore hem dinđa le palal ko dad. ⁴³ Tegani sare inele začudime so dikhle e Devlesoro baro zoralipe.

O Isus dujto puti vačeri ple meribnastar

Sar sare čudinena pe ine zako adava so čerđa o Isus, ov phenda ple učenikonende: ⁴⁴ “Šunen šukar akala lafija: Me, o Čhavo e manušesoro, valjani te ovav predime ano vasta e manušengere.”

⁴⁵ Ali o učenici na halile so o Isus manglja te vačeri adaleja. Adava inele olendar garavdo sar te na haljovent le, a darandile te pučen le so adaleja manglja te vačeri lenđe.

O poniznai najbare ano carstvo e Devlesoro

⁴⁶ A o učenici lelje maškara pumende te raspravinen kovai olendar najbaro. ⁴⁷ A o Isus džanda soi lenđe ki godi, lelja jekhe čhavore, čivđa le uzala peste, ⁴⁸ i phenda lenđe: “Đijekh kova primini akale čhavore zbog

maje, man primini. A dijekh kova man primini, primini e Devle kova bičhalđa man. Adalese so, ko maškara tumende pes dikhela sar najtikore, ovi najbaro.”

Kova nane protiv tumende, ovi tumencar

⁴⁹ A o Jovan phenđa e Isusese: “Gospodarona, dikhlijam nesave manuše sar ano to anav ispuđini e demonen e manušendar. Amen na mukljam lese te čerel adava, adalese so na džala amencar pala tute.”

⁵⁰ A o Isus phenđa lese: “Muken le te čerel adava, adalese so okova kova nane protiv tumende, ovi tumencar!”

O Isus na mangela te uništini e Samarijanconen

⁵¹ A kad inele paše o dive e Isusesere te ovel vazdime ko nebo, ov zorale odlučinda te džal ko Jerusalem. ⁵² I bičhalđa nesave glasnikonen angla peste. I on džeze hem đerdinde ko nesavo gav ani regija Samarija te pripreminen le e Isusese. ⁵³ Ali o gavutne na mangle e Isuse adalese so džande da džala ko Jerusalem.

⁵⁴ A dikhindoj adava o učenici o Jakov hem o Jovan, pučle e Isuse: “Gospode, mangeja li te phena te huljel taro nebo i jag hem sa te tharel len?”

⁵⁵ A o Isus irinđa pe hem ukorinđa len. ⁵⁶ I ov hem lesere učenici džeze ko aver gav.

Nane lokho te ovel pe e Isusesoro učeniko

⁵⁷ I sar o učenici hem o Isus džana ine dromeja, nesavo manuš alo hem phenđa e Isusese: “Ka džav tuja kaj god tu džaja.”

⁵⁸ A o Isus phenđa lese: “E lisicen isi jazbine hem e čirikljen gnezdija, a man, e Čhave e manušesere nane kaj te pašljarav mlo šero.”

⁵⁹ A aver manušese phenđa: “Phir pala mande!”

A ov phenđa: “Aš najangle, Gospode, te parunav mle dade, i ka džav pala tute.”

⁶⁰ Tegani o Isus phenđa lese: “Muk o mule te parunen ple mulen, a tu dža vačer oto carstvo e Devlesoro.”

⁶¹ A aver manušese phenđa: “Ka phirav pala tute, Gospode, ali aš najangle te džav te pozdravinav man mle čerutnencar.”

⁶² A o Isus phenđa lese: “Nijekh kova dolela pe upro plugo te orini i onda dikhela napalal, nane korisno zako carstvo e Devlesoro.”

10

O Isus bičhali e eftavardešu duje učenikonen

¹ Palo adava, o Gospod o Isus birinđa avere eftavardešu duje učenikonen hem bičhalđa len duj po duj angla peste ko sa o dizja hem o thana ko save ov manglja te džal.

² Angleder so te džan, o Isus phenđa lenđe: “I žetvai bari, a hari bučarne te čeden. Adalese, molinen e gospodare oti žetva te bičhali e bučarnen ki žetva pli. ³ Džan! Ače, bičhalava tumen sar bakroren maškaro ruva. ⁴ Ma legaren tumencar kesa e lovencar, ni torba dromese, ni buđeri obuća. I ma našalen tumaro vreme ađahar so ka terđoven te pozdravinen nekasar odrumal.

⁵ I kad đerdinena ko nesavo čer, prvo vačeren: ‘Mir akale čereste!’

⁶ Te adari bešela o manuš kova mangela mir, tegani o mir, savese tumen

molinena, ka ačhol oleja; a te na manglja mir, tumaro mir ka irini pe tumende. ⁷ Kad avena ko nesavo čher, ma palo adava nakhen ko avera čhera. Ačhoven ko jekh than, han hem pijen adava so o čherutne ikalena angla tumende, adalese so o bučarno zaslužini pli plata.

⁸ I ki savi diz đerdinena, a o dizutne priminena tumen, han okova so ikalena angla tumende. ⁹ Sasljaren e nambormen adari hem vačeren sarijende: 'Alo tumende paše o carstvo e Devlesoro!' ¹⁰ A ki savi diz đerdinena, a o dizutne na priminena tumen, iklindoj ko glavna droma e dizjakere, vačeren: ¹¹ 'Hem i prašina tumara dizjakiri, savi dolinda pe ko amare pre, amen kosaja la sar znako zako zoralo odbiba. Ali te džanen da o carstvo e Devlesoro alo paše!' ¹² Vačerava tumende da ko dive oto baro sudo, po lokhe ka ovel e manušenje tari Sodoma negoli e manušenje tari adaja diz."

O Isus ukorini e dizjen save na pokajinde pe

¹³ "Jao tumende, manušalen tari Vitsaida! Te oven ine čudesija maškaro manuša taro Tir hem taro Sidon save ule maškara tumende, pana angleder ka bešen ine ano šeja oto kanaj hem ka čhoren pepeo upro pumare šere sar te mothoven da kajinena pe. ¹⁴ Ali e manušenje taro Tir hem taro Sidon ka ovel po lokhe ko Sudo negoli tumende. ¹⁵ A tumen, manušalen taro Kafarnaum, na li di o nebo ka vazden tumen? Đi o than e mulengoro isi te peren.

¹⁶ Tegani phenda e učenikonende: Ko šunela tumen, man šunela, a ko odbini tumen, man odbini. A ko odbini man, odbini e Devle kova bičhalđa man."

O eftavardešu duj učenici irinena pe koro Isus

¹⁷ Kad o eftavardešu duj učenici irinde pe oto drom radosna, phende e Isusese: "Gospode, hem o demonja pokorinena pe amende ano to anav!"

¹⁸ A o Isus ko adava phenda lende: "Dikhljum e Sotone sar perela taro nebo sar munja. ¹⁹ Eče, dinđum tumen vlast te gazinen upro sapa hem o škorpije hem upro sa o zoralipe e neprijateljesoru hem ništa naka ovel tumende. ²⁰ Ali ma edobor radujinen tumen zako adava so o bišukar duhija pokorinena pe tumende, nego više radujinen tumen adalese soi tumare anava zapisime ano nebo."

O Isus hvalini e Dade

²¹ I tegani o Isus radujinđa pe ano Sveto Duho hem phenda: "Hvalinava tut, Dade, Gospode e nebosoro hem e phuvjako, so garavđan akava okolendar kola pes dikhena sar mudronen hem džanden, a mothovđan okolende kolai sar čhavore. Oja, Dade, džanav da čerđan adava adalese so ađahar mangljan.

²² Mlo Dad sa muklja maje ko vasta. Niko na džanel e Čhave, sem o Dad; hem niko na džanel e Dade, sem o Čhavo hem okola kolende o Čhavo mangela te mothoj le."

²³ Tegani irinđa pe nakoro učenici hem samo olende phenda: "Blago e jačhende save dikhena adava so tumen dikhena! ²⁴ Vačerava tumende da but proroci hem carija mangle te dikhen akava so tumen dikhena, ali na dikhle; hem mangle te šunen okova so tumen šunena, ali na šunde!"

I priča oto šukar Samarijanco

²⁵ I dikh, jekh dive sar o Isus sikaj ine, nesavo učitelj e Zakonestar uštino te pučel le nešto sar te iskušini le, i pučlja: “Učitelju, so valjani te ćerav te dobinav o večno dživdipe?”

²⁶ A o Isus phenda lese: “Soi pisime ano e Mojsijasoro zakoni? So čitineja adari?”

²⁷ I ov phenda e Isusesese:

“Mang e Gospode te Devle sa te vileja,
sa te dušaja, sa te zoralipnaja hem sa te gođaja;
hem mang te pašutne sar korkore tut.”

²⁸ Tegani o Isus phenda lese: “Šukar phendan. Ćer ađahar hem ka živine.”

²⁹ Ali o učitelj e Zakonestar manglja te opravdini pe i pučlja e Isuse: “A koi mlo pašutno?”

³⁰ A ko adava, o Isus phenda lese akaja priča: “Nesave manuše, sar huljela ine tari diz Jerusalim ki diz Jerihon, dolinde o čora. On lelje lestar sa, di o šeja. Zorale marde le, i džeze, a o manuš pašlilo ko drom hem na džanda pese.

³¹ Na nakhlo but, i nekotar adale dromeja sar huljela ine nesavo svešteniko, dikhlja adale manuše hem nakhino oti aver strana. ³² Ađahar da nesavo levit: alo di adava than kote o manuš pašljola, dikhlja le i nakhino oti aver strana adale dromesiri.

³³ A inele nesavo Samarijanco savo džala ine adale dromeja. Kad reslja di ko than kote o manuš pašljola, dikhlja le, i pelo lese žal olese. ³⁴ Tegani o Samarijanco alo di o manuš, čhorda ulje hem mol upro lesere rane te kosel len hem paćarda len. I čhivđa le upro plo her hem legarda le ki gostionica, i adari brininda pe olestar. ³⁵ Tejsato dive o Samarijanco ikalđa duj srebrna kovanice hem dinda ko manuš kasiri inele i gostionica hem phenda lese: ‘Brinin tut akale manušestar, i sa so ka trošine buderi, ka irinav će kad ka irinav oto drom.’ ”

³⁶ Tegani o Isus pučlja e učitelje e Zakonestar: “So tu pheneja? Kova akale trinendar mothovđa pe sar pašutno okolese kole dolinde o čora?”

³⁷ A ov phenda: “Okova kova mothovđa lese milosrđe.”

Tegani o Isus phenda lese: “Oja, hem tu dža hem ćer ađahar!”

O Isus kori Marta hem i Marija

³⁸ I sar o Isus hem lesere učenici džana ine dromeja nakoro Jerusalim, đerdinde ko nesavo gav. Adari živinda nesavi đuvli palo anav Marta. Oj priminda len kora peste ko čher. ³⁹ Ola inele phen palo anav Marija, koja beštini uzalo e Gospodesere e Isusesere pre hem šunđa lesoro lafi.

⁴⁰ A i Marta sa ki sig dikhela ine te kandel, i ali uzalo Isus hem pučlja le: “Gospode, tu li na dikheja adava so mli phen muklja man korkora te kandav? Phen laće te pomožini maje.”

⁴¹ A o Gospod phenda laće: “Marto, Marto! Brinineja tut hem uznemirineja tut zako but so, ⁴² a samo jekh valjani. I Marija izabirinda okova soi po šukar, i adava naka lel pe latar.”

¹ I kad jekhvar o Isus završinda e molitvaja, jekh lesere učenikonendar phenda lese: “Gospode, sikav amen te molina sar so o Jovan o Krstitelj sikavda ple učenikonen.”

² Tegani o Isus phenda lenđe: “Kad molinena, vačeren:

‘Dade, to sveto anav barjardo te ovel!

To carstvo te avel!

³ De amen avdive o maro savo valjani amende đijekh dive!

⁴ Oprostini amende amare grehija

sar so hem amen oprostinaja đijekhese kova grešinda premala amende!

Hem cide amen taro iskušenje!’ ”

⁵ Tegani o Isus phenda lenđe: “Zamislinen da ki ekvaš i rat džana koro

tumaro amal te phenen lese: ‘Amala, te de man trin mare, i ka irinav će.

⁶ Mlo amal alo oto drom kora mande, a nane man so te ikalav anglo leste!’

⁷ A ov od andral te phenel: ‘Ma uznemirin man! O udarai phandle, a mle čhavore već pašlile mancar hem sovena. Našti akana te uštav te dav tut!’

⁸ Vačerava tumende: te na uštino te del le adalese soi lesoro amal, ka uštel hem ka del le sa so valjani adalese so lesere amale nane lađ te ovel uporno.

⁹ Vačerava tumende: Mangen hem ka del pe tumende! Roden hem ka arakhen! Khuven hem ka phravel pe tumende! ¹⁰ Adalese so đijekh kova mangela, primini; hem kova rodela, arakhi; hem kova khuvela, ka ovel lese phravdo.

¹¹ A kova dad tumendar: kad lesoro čhavo ka rodel lestar ine mače, ka del le sape? ¹² Ili kad ka rodel jaro, ka del le škorpija? ¹³ Kad tumen, kola injen bišukar, džanen te den šukar darija tumare čhavende, kobor više tumaro Dad taro nebo ka del e Svetone Duho okolende kola rodona olestar.”

O Isus kandela pe e Devlesere zoralipnaja, a na e bengesere

¹⁴ I jekh dive o Isus ispuđinda e demone kova čerela ine jekhe manuše te našti vačeri. Kad ikliło o demoni, o manuš lejla te vačeri. I o narodo inele zadivime,

¹⁵ ali nesave olendar vačerde: “E Veelzevulesere, e demonengere šerutnesere, zoralipnaja ispuđini e demonen!”

¹⁶ A avera iskušinde e Isuse ađahar so rodinde lestar znako taro nebo.

¹⁷ Ali o Isus džanda lengere mislija, i phenda lenđe: “Đijekh carstvo savoi ana peste podelime ka properel, hem o čher ano savo nane sloga ka perel. ¹⁸ Tei e Sotonesoro carstvo ana peste podelime, sar onda pana trajini? Akava vačerava adalese so tumen phenena da e Veelzevulesere zoralipnaja ispuđinava e demonen. ¹⁹ A te me e Veelzevulesere zoralipnaja ispuđinava e demonen, kasere zoralipnaja tumare učenići ispuđinena len? Adalese on ka dokažinen tumende da na injen u pravu. ²⁰ Ali te me e Devlesere zoralipnaja ispuđinava e demonen, onda o carstvo e Devlesoro alo maškara tumende.”

O Isus po zoralo e Bengestar

²¹ O Isus phenda hem akava: “Kad okova kovai zoralo hem naoružime pazini plo čher, lesoro barvalipei osigurime. ²² Ali kad avela o po zoralo

lestar, ka pobedini le hem ka lel lestar o oružje upro savo inole nada hem ka delini plencar adava so lelja e bizoralestar.

²³ Ko nane mancar, ovi protiv mande. I ko na čedela mancar, ov čhorela.”

O Isus upozorini da o bišukar duho šaj te irini pe ano manuš

²⁴ Tegani o Isus phenđa: “Kad o bišukar duho ikljola taro manuš, džala ko šuke thana rodindoj kote šaj te odmorini. Kad na arakhi le, vačeri: ‘Ka irinav man ko čher kotar ikliljum.’” ²⁵ I irinđa pe hem arakhlja o čher šulavdo hem namestime. ²⁶ Tegani džala hem lela efa avere duhen po bišukaren pestar hem đerdinena ano adava manuš hem ačhovea adari. I ko kraj adale manušese ovela po bišukar nego angleder.”

Blagoslovimej o poslušna e Devlese

²⁷ I sar o Isus vačeri ine adava, nesavi đuvli oto narodo vičindā: “Bahtali i đuvli koja akharđa tut ano vođi hem dinda tut čuči!”

²⁸ A o Isus phenđa: “Po bahtalei okola so šunena o lafi e Devlesoro hem čerena le!”

O Isus po baroi e Jonastar hem e Solomonestar

²⁹ Sar čedela pe ine po baro narodo, o Isus lelja te vačeri: “Akajai generacija bišukar. Rodela mandar znako, ali nisavo znako naka del pe laće sem adava so inele e prorokose e Jonase. ³⁰ Sar so adava so ulo e Jonaja inele znako e manušende kola živinde ki diz Niniva, ađahar hem so ka ovel mancar, e Čhaveja e manušesereja, ka ovel znako akala generacijaće.

³¹ Ko dive oto baro sudo, i carica koja angleder vladinda ki južno phuv ka uštel hem ka osudini e manušen oti akaja generacija, adalese so tari đurutni phuv ali te šunel e Solomonesiri mudrost, a akatei tumencar neko po baro e Solomonestar, a tumen na mangena te šunen! ³² Ko dive oto baro sudo, o manuša kola živinde ani purani diz Niniva ka ušten protiv akaja generacija hem ka osudinen la, adalese so on pokajinde pe kad o Jona propovedinda, a akatei tumencar neko po baro e Jonastar, a tumen pana na pokajinden tumen!”

E Isusesoroi sikaviba svetlost e manušende

³³ “Niko na tharela i svetiljka hem te čhivel la ko garavdo than ili talo čaro, nego čhivela la ko than zaki svetiljka te šaj dikhen o svetlost okola kola đerdinena. ³⁴ Ti jakhi sar svetiljka te telose. Kadi ti jakh šukar, sai to telo osvetlime. A kadi ti jakh bišukar, hem to teloi ani tomina. ³⁵ Adalese, pazin da o svetlost so mislineja dai ana tute nane tomina. ³⁶ Tei sa to telo pherdo oto svetlost, bizo jekh kotor oti tomina, tegani sa to dživdipe ka ovel osvetlime sar kad i svetiljka osvetlini tut ple svetloja.”

O Isus kritikujini e verakere vođen soi pobožna samo od avrijal

³⁷ Kad o Isus vačerđa adava, nesavo farisej vičindā le te hal maro koro leste. I o Isus đerdinda lese ko čher hem čhivđa pe uzalo astali. ³⁸ A o farisej dikhindoj adava, čudinda pe so o Isus, palo adeti, na thovđa ple vasta angleder o hajba.

³⁹ A o Gospod o Isus phenđa lese: “Oja, tumen o fariseja kosena i šolja hem o čaro od avrijal, a pherđen len tumara pohlepaja hem bišukaripnaja.

⁴⁰ Hulavonalen! Nane li o Devel okova kova čerđa e manuše, kova džanel

le hem od avrijal hem od andral? ⁴¹ Nego, den e čororende sar milostinja okova so isi tumen andre, hem sa ka ovel tumende čisto.

⁴² Ali jao tumende e farisejende so dena e Devlese desetak oto začinja: oti nana, oti ruta hem oto sa o povrće, a ačhavden te čeren averende okova soi pravedno hem te mangel e Devle. Valjani te den o dešto kotor, ali na troman te bistren te čeren adava soi po bitno.

⁴³ Jao tumende e farisejende so volinena te bešen ko anglune thana ano sinagoge hem so volinena kad o manuša, pherde poštujiba premala tumende, pozdravinena tumen ko trgija. ⁴⁴ Jao tumende adalese so injen sar o bioznačime grobija upra savende o manuša phirena, a na džanen.”

⁴⁵ Tegani nesavo oto učitelja e Zakonestar phenda e Isuses: “Učitelju, tu hem amen vredeineja adale lafencar.”

⁴⁶ A o Isus phenda: “Jao hem tumende, učiteljalen e Zakonestar! Čhivena upro manuša pharipa but phare te akharen adahar so dena len pravilja save naši te iceren, a ni najeja na mangena te mrdinen te pomožinen lende te akharen adava pharipe.

⁴⁷ Jao tumende, adalese so vazdena spomenici e prorokonende kolen tumare pradada mudarde. ⁴⁸ Adaleja mothovena da odobrinena adava so čerde tumare pradada: on mudarde len, a tumen vazdena lende spomenici. ⁴⁹ Adalese o Devel mudro vačerda tumendar: ‘Ka bičhalav lende prorokonem hem apostolen. Nekas olendar ka mudaren, a nekas ka progoninen.’

⁵⁰ Akala generacijatar ka rodel pe o rat sa e prorokonengoro savo thavdinda pana taro čeriba e svetosoro, ⁵¹ pana taro rat e Aveljesoro sa di o rat e Zaharijasoro, kova inele mudardo maškaro žrtveniko hem i svetinja ano Hram. Oja, vačerava tumende, akaja generacija ka ovel osudime zako adava rat so thavdinda!

⁵² Jao tumende, učiteljalen e Zakonestar! Adalese so e narodostar garavden o ključo oto džandipe. Korkore na đerdinden, a na mukljen te đerdinen ni okola kola mangle te đerdinen.”

⁵³ I kad o Isus ikילו adathar, o učitelja e Zakonestar hem o fariseja ani bari holi lelje te protivinen pe hem te pučen le but so. ⁵⁴ On dikhle te dolen le ko bišukar lafi sar te šaj optužinen le.

12

O Isus vačeri ple učenikonende te na oven dujemujengere

¹ I kad čedinde pe nekobor hiljade manuša, edobor but inele da terdine jekh upra avereste, o Isus prvo lelja te vačeri ple učenikonende: “Arakhen tumen taro kvasco e farisejengoro, te na oven dujemujengere sar soi on.

² Sa soi čorale ka otkrijini pe; sa soi garavdo ka šundol. ³ Adalese, sa so vačerden ani tomina, ka šundol ano svetlost; hem so pohari vačerden ko kan ano sobe, ka vačeri pe taro krovija sare te šunen.”

O učenici na valjani te daran, adalese soi dragocena e Devlese

⁴ “Ali phenava tumende, amalalen: ma daran okolendar kola šaj te mudaren samo o telo, adalese so više adalestar naka šaj te čeren tumende.

⁵ A ka phenav tumende kastar te daran: te daran taro Devel kas palo mudariba isi zoralipe te frdel ano pakao. Oja, vačerava tumende, olestar te daran!

⁶ Na biknena pe li pandž čiriklja zako samo duj najtikore kovanice? A palem nijekh olendar nane bisterdi anglo Devel. ⁷ A tumendei hem đijekh bal ko šero džendo. Adalese, ma daran! E Devlese injen po dragocena negoli but čiriklja!”

O učenicu valjani te priznajinen e Isuse anglo manuša

⁸ “A vačerava tumende: Đijekh kova anglo manuša ka priznajini dai mlo, me, o Čhavo e manušesoro, anglo anđelja e Devlesere ka priznajinav dai ov mlo. ⁹ A te odrekniđa pe neko mandar anglo manuša, hem me ka odrekniđav man olestar anglo anđelja e Devlesere. ¹⁰ I te vačerđa neko lafi protiv o Čhavo e manušesoro, ka ovel lese oprostime; ali naka ovel oprostime okolese kova hulini upro Sveto Duho.

¹¹ A kad ka anen tumen anglo sudo ko sinagoge, anglo vladarija hem o vlastija, ma oven zabrinuta sar hem soja te braninen tumen, so te vačeren!

¹² Adalese so tegani o Sveto Duho ka sikaj tumen so te vačeren.”

I priča e bigođakere barvale manušestar

¹³ Tegani neko oto narodo phenđa e Isuse: “Učitelju, vačer mle phralese te podelini mancar o nasledstvo.”

¹⁴ A o Isus phenđa lese: “Manušeja, ko čhivđa man te ovav sudija ili delioco upra tumende?” ¹⁵ Tegani phenđa sarijende: “Arakhen tumen hem ciden tumen tari pohlepa. I sa edobor barvalipe te ovel e manuše, lesoro dživdipe na avela oto adava so isi le.”

¹⁶ Tegani o Isus phenđa lende akaja priča: “Nesave barvale manušesiri phuv bijanđa but. ¹⁷ I ov mislinđa pe ana peste: ‘So te ćerav? Nane man edobor baro than kote te čhivav mli žetva.’ ¹⁸ I phenđa: ‘Akava ka ćerav! Ka peravav mle purane šupe hem ka vazdav po bare, i adathe ka čhivav sa o điv hem avera šukaripa. ¹⁹ Tegani ka vačerav mla dušaće: Isi tut baro barvalipe bute beršende. Odmorin, ha, pi hem uživin!’

²⁰ Ali o Devel phenđa lese: ‘Hulavona! Akaja rat ka mere! A sa adava so spremindan, kasoro ka ovel?’

²¹ Ađahari okolese kova pese ćedela barvalipe, a ćororoi anglo Devel.”

O Devel brinini pe zako ple učenicu

²² Tegani o Isus phenđa ple učenikonende: “Adalese vačerava tumende: ma oven zabrinuta zako tumaro dživdipe: ka ovel tumen li so te han; ni zako tumaro telo: ka ovel tumen li so te urjaven. ²³ Adalese soi o dživdipe po bitno e hajbnastar hem tumaroi telo po bitno e šejendar. ²⁴ Dikhen e gavranen! Ni sejĳnena ni ćedena, nane len ni šupa kote te čhiven o điv, a palem o Devel parvari len. A tumen injen e Devlese po vredna e čirikljendar! ²⁵ A kova tumendar šaj adaleja so brinini pe te produžini hari plo dživdipe? ²⁶ Znači te našti ni adava najhari te ćeren, sose onda brinina tumen zako bilo so aver?”

²⁷ Dikhen o divlja luluđa sar barjona. Na ćerena buti, ćak na sivenafse šėja, a vačerava tumende da ni o caro o Solomon, kova inele but barvalo, na inole edobor šuže šėja sar jekha olendar. ²⁸ Te o Devel ađahar šukar urjavela o biljke ko polje save avdive adari, a tejsa frdena pe ani jag, kobor li više tumende ka del šėja, tikora verakere manušalen! ²⁹ Tumen ma oven zabrinuta zako adava so ka han hem so ka pijen, ³⁰ adalese so adava rodna okola kola na džanen e Devlese. Tumaro Dad, o Devel, džanel da

valjani tumende sa adava. ³¹ Nego roden o carstvo e Devlesoro, a ov ka del tumen sa adava so valjani tumende!

³² Ma daran, mlo tikoro stado! Tumare Dadesiri volja inele te del tumen o carstvo.

³³ Bikninen so isi tumen hem o love den e čororende! Čeren tumende kese zako love save na properena hem barvalipe ko nebo savo nikad na tikorini. Niko naka šaj te avel adari te čorel tumaro barvalipe hem nijekh moljco naka uništini le. ³⁴ Adalese so tumaro vilo ka ovel adari kaj tumaro barvalipe.”

Oven uvek spremna zako e Isusesoro aviba

³⁵ O Isus ple učenikonende phenda hem akava: “Oven spremna, urjavde zaki buti hem tumare svetiljke te oven tharde, ³⁶ sar sluge kola adžicerena ple gospodare te irini pe čere taro bijav. Kad irini pe o gospodari hem kad khuvela ko udar, o slugei spremna te phraven lese. ³⁷ Blago okole slugende kolen o gospodari, kad ka avel, ka arakhi len džangale sar adžicerena le! Čače, vačerava tumende, ov, o gospodari, ka phandel pe i keclja, ka bešljačeri len te han hem ka kandel len. ³⁸ Blago e slugende kolen o gospodari ka arakhi džangalen čak hem te alo ki ekvaš i rat ili anglo disljajba.

³⁹ Ali akava te džanen: te džanel ine o čerutno ko savo sati avela o čor, naka mukel lese ine te derdini ko čer te čorel. ⁴⁰ Hem tumen oven spremna, adalese so o Čhavo e manušesoro ka avel tegani kad na nadinena tumen!”

⁴¹ Tegani o Petar pučlja e Isuse: “Gospode, vačereja li akaja priča samo amende e učenikonende ili sarijende?”

⁴² O Gospod o Isus phenda: “Kovai, onda, verno hem mudro upravniko kas o gospodari ka čhivel upreder ple sluge te del len hajba ko vreme?”

⁴³ Blago okole slugase kas lesoro gospodari, kad ka avel, ka arakhi sar čerela adahar. ⁴⁴ Čače vačerava tumende, upreder sa o barvalipe plo ka čhivel le sar upravniko. ⁴⁵ A te vačerđa adava sluga ana peste: ‘Naka avel pana mlo gospodari’ i lela te marel avere slugen, hem te hal, te pijel hem te mačol, ⁴⁶ lesoro gospodari ka avel ano okova dive hem okova sati kad naka adžiceri le, ka čhinel le ko ekvaš hem ka čhivel le maškaro nevernici.

⁴⁷ A okova sluga kova džanda i volja ple gospodaresiri, a na inele spremno ili na čerđa pali e gospodaresiri volja, but mariba ka hal. ⁴⁸ A okova kova na džanda e gospodaresiri volja, a čerđa nešto zako so zaslužini kazna, hari mariba ka hal. Kasei dindo but, but ka rodel pe lestar. Kasei poverime but, više ka rodel pe lestar.”

E Isusesoro lafi ka anel podela

⁴⁹ Tegani o Isus phenda: “Aljum te frdav jag e sudosiri ki phuv. So bi mangava ine već te ovel thardi! ⁵⁰ A valjani te nakhavav e patibnasoro krstiba. But maje pharo đikote adava na završini pe! ⁵¹ Mislinena da aljum te anav mir ki phuv? Na. Aljum te čerav o manuša te ciden pe jekh averestar. ⁵² Adalese od akana, oto pandž čerutne, trin ka oven ki mli strana, a duj ki aver ili duj ki mli strana, a trin ki aver. ⁵³ Ka uštel o dad upro čhavo hem o čhavo upro dad, i daj upri čhaj hem i čhaj upri daj, i sasuj upri bori hem i bori upri sasuj.”

Valjani te penžaren o znakija e vremenere

⁵⁴ Tegani o Isus vačerda e narodose: “Kad dikhena da o oblaci avena taro zapad, tegani phenena da ka perel bršin, i čače perela. ⁵⁵ Kad phudela i barval taro jug, phenena da ka ovel tatipe, i ovela. ⁵⁶ Dujemujengere manušalen! Džanen te pendžaren o izgled e phuvjakoro hem e nebosoro; sar onda na džanen te pendžaren o znakija akale vremesere?”

⁵⁷ Tumen korkore valjani te pendžaren okova soi ispravno. ⁵⁸ Te neko legari tut ko sudo te tužini tut adalese so na irindan lese o love, odrumal de sa tutar te mirine tut oleja angleder nego so resena adari. Te na čerđan ađahar, ov šaj te vucini tut anglo sudija, a o sudija ka del tut ko manuš kova ka čhivel tut ano phandlipe. ⁵⁹ Vačerava će da čače naka ikljove adathar sa đikote na irineja đi i zadnjo para.”

13

Sare valjani te pokajinen pe zako pumare grehija

¹ Ano adava vreme nesave manuša phende e Isuseso so o Pilat, o upravniko e rimesoro, naredinđa nesave Galilejci te oven mudarde sar anena ine žrtve ano Hram.

² A o Isus phenda lende: “Tumen li mislinena da adala Galilejci, adalese so ađahar mudardile, inele po grešna sa avere Galilejconendar? ³ Na! Ali te na pokajinđen tumen, sarijen tumen ka adžičeri propast! ⁴ Ili okola dešu ofto upro kolende peli i kula ano Siloam hem mudarda len, tumen li mislinena da on inele po bare grešnici sa e manušendar kola živinena ano Jerusalem? ⁵ Na! Ali te na pokajinđen tumen, sarijen tumen ka adžičeri propast!”

I priča oto kaš bizo plod

⁶ Tegani o Isus vačerda lende akaja priča: “Inele nesave manuše smokva sadime pese ano vinograd, i alo te rodel lakoro plod, ali ništa na arakhlja.

⁷ Tegani phenda e vinogradarese: ‘Ače, trin berš sar avava te rodav plod upri akaja smokva, ali na arakhava le. Čhin la! Sose te šučari i phuv?’

⁸ A ov phenda: ‘Gospodarona, ačhav la pana akava berš. Ka handav okolo late hem ka frdav lače đubrivo, ⁹ i šaj đi berše ka anel plod. A te na bijanda, ka čhine la.’ ”

O Isus sasljar ko savato e đuvlja koja inele grbavo

¹⁰ I jekh savato sar o Isus sikaj ine ani jekh sinagoga, ¹¹ adari inele nesavi đuvli kola o bišukar duho čerela ine te ovel namborme. Oj inele grbavo dešu ofto berš hem nisar našti ine te ispravini pe.

¹² Kad o Isus dikhlja la, vičinda la kora peste hem phenda lače: “Đuvlije, oslobodimi injan taro to nambormipe!”

¹³ I čhivđa ple vasta upro late, a oj otojekhvar ispravinda pe hem lelja te slavini e Đevle.

¹⁴ Tegani e sinagogakoro vođa, holjame so o Isus sasljarđa ko savato, phenda e narodose: “Isi šov dive ano kurko ko save šaj te čerel pe buti! Ko adala dive aven hem oven sasljarde, a na ko savato!”

¹⁵ A o Gospod o Isus phenda lese: “Dujemujengere injen! Tumen li ko savato na phravena tumare guruve ili tumare here taro jasle te legaren le te pijel pani? ¹⁶ A akajai đuvli oto pleme e Avraamesoro kola o Sotoni ičerda phandlja dešu ofto berš. Oj li na valjani te ovel phravdi taro akala lancija e nambormipasere ko savato?”

¹⁷ Kad phenda adava, lađandile sare kola inele protiv leste, a sa avera manuša radujinde pe zako sa o šukar ćeriba save o Isus ćerđa.

O carstvo e Devlesoroi sar o tikoro seme savo ovela baro kaš

¹⁸ Tegani o Isus phenda: "Savesei slično o carstvo e Devlesoro? Soja te uporedinav le? ¹⁹ Sličnoi e semese oti gorušica save o manuš lelja hem frinda pese ki bašta. Ov barilo hem ulo kaš, hem o čiriklja ćerde gnezdiya upro lesere granke."

O carstvo e Devlesoroi sar o kvasco savo ćerela o humer te uštel

²⁰ I palem phenda: "Soja te uporedinav o carstvo e Devlesoro? ²¹ Sličnoi e kvascose save i đuvli lelja hem čivđa ano but baro čaro vareja, i ov ćerđa sa o humer te uštel."

Den sa tumendar te đerdinen ano carstvo e Devlesoro

²² I sar o Isus džala ine ple dromeja đi ko Jerusalem, nakhela ine ko dizja hem ko gava hem sikaj e narodo.

²³ I neko pučlja le: "Gospode, samo li hari manuša ka oven spasime?"

A o Isus phenda lende: ²⁴ "Den sa tumendar te đerdinen maškaro tesno udar e nebosoro adalese so but džene, vaćerava tumende, ka roden te đerdinen, ali naka šaj. ²⁵ Kad o čerutno ka uštel hem ka phandel o udar, ka ovel kasno. Tegani ka terđoven avri hem ka khuven ko udar vaćerindoj: 'Gospodarona, phrav amende!' Ali ov ka phenel tumende: 'Na džanav tumen kotar injen.'

²⁶ Tegani ka phenen: 'Haljam hem piljam tuja, hem tu sikavđan ko amare dizjengere droma.'

²⁷ A ov ka phenel: 'Na džanav tumen kotar injen. Ciden tumen mandar, sare tumen kola ćerena bišukaripe!'

²⁸ Tegani ka ovel baro rojba hem krciba e dandengoro tari dukh kad ka dikhen e Avraame, e Isaake, e Jakove hem sa e prorokonen ano carstvo e Devlesoro, a tumen frdime avri. ²⁹ O manuša ka aven taro istok hem taro zapad, taro sever hem taro jug hem ka čhiven pe uzalo astali ki gozba ano carstvo e Devlesoro. ³⁰ Aće, okola kolai akana prva tegani ka oven zadnja, a okola kolen akate dikhena sar zadnjonen adari ka oven prva."

E Isusesei phare zako manuša taro Jerusalem

³¹ I tegani nesave fariseja ale koro Isus hem phende lese: "Dža akatar ko nesavo aver than, adalese so o caro o Irod mangela te mudari tut."

³² O Isus phenda lende: "Džan hem vaćeren adala lisicaće: 'Ka ispuđinav e demonen hem ka saslarav avdive hem tejsa, a ko trito dive završinava mli buti.' ³³ Ali avdive, tejsa hem prektejsa valjani te džav mle dromeja, adalese so izgledini dai o Jerusalem than kote sa o proroci valjani te oven mudarde.

³⁴ Jerusalime, Jerusalime, tu savo mudareja e prorokonen hem frdeja bara upro okola kolai tumende bičhalde! But puti mangljum te čedav te manušen sar i khani ple piličken talo ple phaka, ali tumen na mangljen! ³⁵ Aće, to čher ka ovel napustime! I vaćerava tumende da čaće naka dikhen man đikote na phenena: 'Blagoslovimej okova kova avela ano anav e Gospodesoro!' "

¹ I ko jekh savato, o Isus inele vičime ko čher nesave farisejengere vođasoro te hal maro, i dželo. Sare so inele adari, šukar ine posmatrinena le, ² adalese so anglo leste inele nesavo namborme manuš kasere vasta hem o pre inele pherde pani.

³ I o Isus pučlja e učiteljen e Zakonestar hem e farisejen: “Palo e Mojsijasoro zakoni, tromal pe li te sasljari pe ko savato ili na?” ⁴ A on ništa na phende. Tegani o Isus čhivđa plo vas upro namborme manuš, sasljarda le hem muklja le te džal. ⁵ A olende phenđa: “So mislinena tumaro čhavo ili tumaro guruv ko savato perela ano bunari, ini sigate ka ikalen le ine adathar?”

⁶ I na ine len so te phenen ko adava.

O Isus sikaj oti poniznost

⁷ Kad o Isus dikhlja sar o gostija kola ale te han rodenafse najšukar thana bešibnase, phenđa lende akaja pričā: ⁸ “Kad injan vičime nekase ko bijav, ma beš ko najšukar than, adalese so šaj maškaro vičime isi nesavo manuš kovai po baro tutar. ⁹ Tegani okova so vičinda tut ka phenel će: ‘De to than akalese.’ Tegani ka ove lađardo, i ka dža te dole o zadnjo than. ¹⁰ Nego, kad injan vičime, dža hem beš ko zadnjo than. Kad ka dikhel tut okova so vičinda tut ka phenel će: ‘Amala, ava beš ko po šukar than!’ Tegani sa o gostija ka dikhen kobar injan poštujime. ¹¹ Adalese, ko pes povazdela, ka ovel peravdo; a ko ponizini pe, ka ovel povazdime.”

¹² Tegani o Isus phenđa okolese so vičinda le: “Kad vičineja gostonen ko ručko ili ki večera, ma vičin samo te amalen, te phraljen, te familija, hem te barvale komšijen. Te vičindan olen, hem on tut ka vičinen ko hajba kora pumende sar te irinen će. ¹³ Nego, kad vičineja ko hajba, vičin e čororen, e sakatimen, e bangen hem e kororen. ¹⁴ Tegani ka ove blagoslovime, adalese so olen nane sar te irinen će. A o Devel ka irini će tegani kad ka vazdel e pravednikonen taro mule.”

Nesave prihvatnena te aven e Devlese ki gozba, a nesave na

¹⁵ Kad adava šunđa jekh okolendar so beštine uzalo astali, phenđa e Isusese: “Bahtaloj okova kova ka hal maro ano carstvo e Devlesoro!”

¹⁶ A ko adava, o Isus phenđa lese: “Nesavo manuš čerđa bari gozba hem vičinda bute manušen. ¹⁷ I kad sa inele čerdo hajbnase, bičhalđa ple sluga te phenel e vičimende: ‘Sai akana spremno. Aven!’

¹⁸ Ali jekh pala avereste lelje te phenen lese sose našti te aven. O prvo phenđa lese: ‘Čindum njiva i valjani te džav te dikhav la. Molinava tut, vačer te gospodarese da adalese našti te avav.’ ¹⁹ O dujto phenđa: ‘Samo so čindum deše guruven i džava te dikhav sar ka orinen. Molinava tut, vačer te gospodarese da adalese našti te avav.’

²⁰ O trito phenđa: ‘Samo so leljum romnja i adalese našti te avav.’ ²¹ I o sluga irinda pe hem phenđa sa adava ple gospodarese. Tegani o gospodari holjanda i phenđa ple slugase: ‘Siđar, ikljov ko droma e dizjakere hem ko trgija i ana akari e čororen, e sakatimen, e kororen hem e bangen.’

²² Kad o sluga čerđa adava, phenđa: ‘Gospodarona, čerđum adahar sar so naredindan, ali pana isi thana.’

²³ I o gospodari phenđa lese: ‘Ikljov avri tari diz ko droma hem ko staze hem terin e manušen te aven te ovel pherdo mlo čher. ²⁴ Vačerava tumende da nijekh okole manušendar kola inele vičime naka hal ki mli gozba.’”

E Isusesere učenci valjani te trpinen zbog olese

²⁵ I but manuš a džana ine dromeja palo Isus. Ov irinda pe nakoro lende hem phenda lende: ²⁶ "Te neko mangela te ovel mlo učeniko, valjani te mangel man but više nego ple dade hem pla daja, pla romnja hem ple čhaven, ple phraljen hem ple phenjen, više nego plo dživdipe. Te na čerđa ađahar, našti te ovel mlo učeniko. ²⁷ Ko na akhari plo krsto hem na džala pala mande, našti te ovel mlo učeniko."

²⁸ Adalese so, ko tumendar ka lel ine te vazdel kula, a angleder adalestar te na bešel te računini o troško te dikhel ka šaj li te završini la? ²⁹ Te samo čhivđa o temelji, i na ačhola le love te završini di o kraj, sare kola ka dikhen adava ka asan lese ³⁰ hem ka phenen: 'Akava manuš lejla te vazdel kula, a našti ine te završini la!'

³¹ Ili, kova caro kad džala te arakhi pe ko mariba avere caronencar, angleder adalestar na bešela te razmislini šukar ka šaj li ple deše hiljadencar te marel pe adaleja kova avela protiv leste ple biše hiljadencar? ³² Te našti, ka bičhali ple manušen koro aver caro, sar pana na alo paše, te pučen le savei o uslovija zako mir. ³³ Ađahar da đijekh tumendar kova na mukela sa so isi le, našti te ovel mlo učeniko."

O učenci valjani te ačhoven verna sledbenici e Isusesere

³⁴ Tegani o Isus phenda: "Šukari o lon. Ali te našaldla plo londipe, soja ov ka londari pe? ³⁵ Esavko nane šukar ni zaki phuv ni zako đubrivo, nego frdela pe. Kas isi kana te šunel, nek šunel!"

15

O Isus vačeri i priča oto našaldo bakro

¹ But carinici hem prešunde grešnici čedena pe ine uzalo Isus te šunen le. ² A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar lejle te gundinen vačerindoj: "Akava primini kora peste e grešnikonen hem hala olencar."

³ Adalese o Isus phenda lende akaja priča: ⁴ "Te nekas tumendar isi šel bakre i jekh olendar našaldilo, so ka čerel? Ka ačaj e enjavardešu enjen ko polje hem ka džal te rodel e našalde bakre sa đikote na arakhi le. ⁵ I kad ka arakhi le, ka radujini pe, ka čhivel le ko piče ⁶ hem ka legari le čhere. Tegani ka vičini ple amalen hem ple komšijen kora peste hem ka phenel lende: 'Radujinen tumen mancar! Arakhljum mle našalde bakre.' ⁷ Vačerava tumenđe, ađahar da ano nebo ka ovel po bari radost zako jekh grešniko kad pokajini pe nego li zako enjavardešu enja pravednici kolende na valjani pokajiba."

I priča oti našaldi kovanica

⁸ O Isus phenda hem akava: "Ili te nesava đuvlja isi deš srebrna kovanice, i jekh našali, so ka čerel? Ka tharel i svetiljka, ka šulaj o čher hem šukar ka rodel i kovanica đikote na arakhi la. ⁹ I kad ka arakhi la, ka vičini ple amalinjen hem ple komšiken kora peste hem ka phenel lende: 'Radujinen tumen mancar! Arakhljum i kovanica savi našaldum.' ¹⁰ Ađahar, vačerava tumenđe, ovela radost maškaro anđelja e Devlesere zako jekh grešniko kova pokajini pe."

I priča oto našaldo čhavo

¹¹ I o Isus phenda: "Jekhe manuše ine duj čhave. ¹² I o tikneder čhavo phenda ple dadese: 'Dade, de man akana o kotor te barvalipnastar so pripadini maje.' I adahar o dad podelinda lende plo barvalipe.

¹³ I palo nekober dive o tikneder čhavo čedinda sa so inole, dželo ki durutni phuv hem adari halja sa plo barvalipe adahar so živinda dilikane. ¹⁴ Kad trošinda sa o love, ulo baro bokhalipe ani adaja phuv i tegani na inole so te hal. ¹⁵ I dželo te čerel buti koro jekh manuš kova živinda adari. Adava manuš bičhalda le pese ko polje te arakhi balen. ¹⁶ O čhavo edobor inele bokhalo da manglja te hal adava so hana o bale, ali niko na dinda le čak ni adava.

¹⁷ A kad lelja te razmislini šukar, phenda ana peste: Mle dadese bučarnen isi da buderi hajbnase, a me akate merava bokhatar! ¹⁸ Ka uštav hem ka irinav man koro mlo dad hem ka phenav lese: 'Dade, grešindum anglo Devel hem angla tute! ¹⁹ Na injum dostojno akana te vičinav man to čhavo. Molinava tut, le man sar jekhe bučarne te čerav buti kora tute.'

²⁰ I uštino hem lelja te džal koro plo dad. Pana sar inele dur, lesoro dad dikhlja le sar avela, pelo lese žal, prastandilo nakoro leste, zagrlinda le hem čumudinda le. ²¹ Tegani o čhavo phenda: 'Dade, grešindum anglo Devel hem angla tute! Na injum dostojno akana te vičinav man to čhavo.'

²² A o dad phenda ple slugende: 'Sig anen o najšužo ogrtači hem urjaven le! Čhiven lese i angrustik ko naj hem o sandale ko pre! ²³ Anen okole thuljarde telco te čhinen, te ha hem te veselina amen, ²⁴ adalese so akava mlo čhavo inele mulo, a akana dživdilo, inele našaldo, a akanai arakhlo.' I lelje te veselinen pe.

²⁵ A lesoro phureder čhavo čerela ine buti ki njiva. I ko iriba, sar avela ine paše uzalo čher, šunda bašaliba hem čheliba. ²⁶ Tegani vičinda jekhe sluga te pučel le so ulo adava.

²⁷ O sluga phenda lese: 'To phral irinda pe čhere. To dad činda e thuljarde telco adalese so dikhlja le dživde hem saste.'

²⁸ I o phureder čhavo holjanda hem na manglja te đerdini ko čher. Tegani lesoro dad iklilo hem molinda le te đerdini. ²⁹ A ov phenda ple dadese: 'Ače, sa edobor berša sar robo kandava tut hem nikad na phagljum to lafi, a nijekhvar na dindan man ni buzore te šaj mle amalencar te veselinav man. ³⁰ A kad alo akava to čhavo, kova halja to barvalipe e kurvencar, tu čindan lese thuljarde telco.'

³¹ A lesoro dad phenda lese: 'Mlo čhavo, tu stalno injan mancar. I sa soi mlo - kloj. ³² Ali, valjandam adahar te veselina amen hem te radujina amen adalese so akava, to phral, inele mulo, a akana dživdilo; inele našaldo, a akanai arakhlo!'"

16

I priča oto nepošteno upravniko

¹ O Isus ple učenikonende vačerda: "Jekhe barvale manuše ine upravniko kole tužinde da halja lesoro barvalipe.

² I o barvalo vičinda le hem phenda lese: 'So šunava tutar adava? Ana maje o spisko kote pisindan mle lovendar adalese so našti više te čere buti kora mande sar upravniko!'

³ Tegani o upravniko phenda ana peste: 'So ka čerav kad mlo gospodari ka cidel man tari buti? Na injum edobor zoralo te handav, a lađava te

prosinav. ⁴ Džanav so te ćerav te šaj o manuša priminen man pumende ano čera kad ka ovav cidime tari buti.'

⁵ I vičinda sa ple gospodaresere dužnikonen, i pučlja e prvone: 'Kobor aveja mle gospodarese?'

⁶ A ov phenda: 'Šel burija uljeja.'

Tegani o upravniko phenda lese: 'Siđar le to lil kaj pisime kobor aveja lese hem čiv da aveja lese pinda.'

⁷ I pučlja avere: 'A tu kobor aveja mle gospodarese?'

A ov phenda: 'Šel burija điveja.' I olese da phenda o upravniko: 'Le to lil hem čiv da aveja lese oftovardeš.'

⁸ I o gospodari pohvalinda e nepoštenone upravniko so inele džando hem so adahar postupinda. Akava mothoj dai o manuša akale svetosere po džando ko postupci premalo okolende kolai slična olende, nego o manuša e svetosere. ⁹ Vaćerava tumende: ćeren tumende amalen adahar so ka pomožinen lende akala phuvjakere barvalipnaja, te šaj, kad ka nakhel adava barvalipe, te oven primime ano večna čera.

¹⁰ Kovai verno ano najtikore buća, ov ka ovel verno hem ano najbare; a kova nane pravedno ano najtikore buća, ov naka ovel pravedno hem ano najbare. ¹¹ Te na injen verna ano akala phuvjakoro barvalipe, ko ka mukel tumende ano vasta o čakimasoro barvalipe? ¹² Te na injenle verna ano averesoro barvalipe, ko ka del tumen tumaro?

¹³ Nijekh sluga našti kandel duje gospodaren. Ili ka mrzini jekhe, a ka mangel e dujtone; ili jekhese ka ovel poslušno, a e dujtone naka podnosini. Našti kanden hem e Devle hem o barvalipe."

¹⁴ Sa adava, so vaćerđa o Isus, šunde o fariseja kola but mangle o love, i asandile lese.

¹⁵ A o Isus phenda lende: "Tumen injen adala so ćerena tumen pravedna anglo manuša, ali o Devel džanel tumare vile. Okova soi but vredno e manušenje, adavai gadno e Devlese."

O lafi e Devlesoro isi le trajno autoritet

¹⁶ Tegani o Isus phenda: "O Zakoni e Mojsijasoro hem o Lila e prorokonengere sikavena ine e manušen đi o aviba e Jovanesoro, a od tegani propovedini pe o šukar lafi taro carstvo e Devlesoro hem đijekh nasilno đerdini ano leste. ¹⁷ A palem, po lokhe o nebo hem i phuv te nakhen, negoli jekh slovo oto Zakoni te properel.

¹⁸ Jekh primer: Kova tumendar ačaj pla romnja hem lela avera, ćerela preljuba. Hem kova lela romnja kola o rom muklja, isto ćerela preljuba."

Priča oto barvalo manuš hem oto Lazar

¹⁹ O Isus phenda: "Inele nesavo barvalo manuš kova urjela pe ine sa ano najšuže šeja hem taro dive ko dive hala ine sa najšukar habinja. ²⁰ Angli lesiri kapija sa ano ćirevija pašljola ine nesavo ćororo manuš palo anav Lazar. ²¹ Ov but manglja te ćaljari pe e troškendar save perena ine taro astali e barvalesoro. Čak hem o đukle avena ine hem ližinena lesere ćirevija.

²² Kad mulo o ćororo, o anđelja legarde le e Avraamese ki angali. I o barvalo da mulo hem inele parume. ²³ I ano than e mulengoro, ano bare muke, o barvalo vazdinda ple jaća hem odural dikhlja e Avraame hem e Lazare lese ani angali. ²⁴ Tegani vičinda: 'Dade Avraame, smilujin tut

maje hem bičhal e Lazare te čhivel samo hari plo naj ano pani hem te avel te šudrari mli čhib, adalese so but injum mučime ani akaja jag.'

²⁵ A o Avraam phenda: 'Mlo čhavo, setin tut da primindan to šukaripe tuće ko dživdipe, a o Lazar plo bišukaripe. A akanai e Lazarese šukar akate, a tu mučineja tut. ²⁶ Sem adava, isi bari provalija maškar amende hem tumende i te manglja neko te nakhel akatar kora tumende ili adathar kora amende, naka šaj.'

²⁷ A o barvalo phenda: 'Onda molinava tut, dade Avraame, bičhal e Lazare mle dadese ko čher. ²⁸ Adari isi man pandž phralja. Nek o Lazar upozorini len, te na aven hem on ko akava than e mukengoro.'

²⁹ A o Avraam phenda: 'Isi len o Zakoni e Mojsijasoro hem o Lila e prorokonengere. Nek šunen olen!'

³⁰ A ov phenda: 'Nane adava dovoljno, dade Avraame! Ali te alo lenđe neko taro mule, ka obratinen pe.'

³¹ I o Avraam phenda lese: 'Te na šunde adava so pisinda o Mojsije hem o proroci, naka šunen ni te neko uštino taro mule.'

17

O učenicu valjanena te oven verna sluge e Devlesere

¹ O Isus phenda ple učenikonende: "O iskušnja mora te aven, ali jao okolese prekala kaste avena. ² Olese ka ovel ine po šukar ki men te ovel lese phandlo baro bar hem te ovel frdime ano more, nego te čerel jekh akale tikorendar te perel ano greh. ³ Arakhen tumen! Te to phral grešini, ukorin le, i te pokajinda pe, oprostini lese. ⁴ I te efa puti ko dive grešini premala tute hem efa puti avela kora tute hem vačeri će: 'Kajinav man', oprostini lese."

⁵ O apostolja phende e Gospodese: "De amen po bari vera!"

⁶ A o Gospod phenda: "Te isi tumen vera tikori sar zrno oti gorušica, ka phenen ine akale kaštese: 'Ikal tut taro koreno hem sadin tut ano more!' I ka šunel tumen ine.

⁷ Te phena da nekas tumendar isi sluga kova handela ili arakhi e bakren. I kad ov irini pe tari njiva, ko tumendar ka phenel lese: 'Siđar ava akari hem beš te ha maro'? ⁸ Na li, umesto adava, ka phenen lese: 'Čer maje te hav, phand tut i kecelja hem kande man đikote hava hem pijava, a palo adava tu ka ha hem ka pije'? ⁹ Na li ov zahvalini e slugase adalese so čerđa adava so ine lese naredime? Na. ¹⁰ Ađahar hem tumen, kad čerena sa so naredinda tumende o Devel, vačeren: 'Amen injam sluge kolende na valjani te zahvalini pe! Čerđam samo soi amari buti!'"

O Isus sasljaru deše gubavconen

¹¹ I sar o Isus džala ine nakori diz Jerusalim, nakhino maškari regija Samarija hem i regija Galileja. ¹² I sar đerdini ine ko nesavo gav, nakoro leste ale deš gubavci kola terdine po dur olestar ¹³ hem vičinde: "Isuse, Gospodarona, smilujin tut amende!"

¹⁴ Kad dikhlja len o Isus, phenda lenđe: "Džan hem mothoven tumen e sveštenikonende!"

I sar džana ine dromeja, saslile tari guba.

¹⁵ I jekh olendar kad dikhlja so saslilo, irinda pe koro Isus slavindoj e Devle oto sa o glaso. ¹⁶ Pelo anglo lesere pre mujeja đi phuv, zahvalindoj lese. A ov inele Samarjanco.

17 Tegani o Isus pučlja: "Na li deš saslile? A kaj pana okola enja?
18 Nijekh li olendar na arachilo te irini pe hem te slavini e Devle, sem akava jekh kova čak nane ni Jevrejco?"

19 I phenda e manušese: "Ušti hem dža! Ti vera spasinda tut!"

O aviba e Devlesere carstvosoro

20 Jekh dive o fariseja pučle e Isuse kad ka avel o carstvo e Devlesoro. O Isus phenda lende: "O carstvo e Devlesoro na avela e znakonencar saven ka šaj te dikhen pe. 21 Naka šaj te phenel pe: 'Ače akatei!' ili 'Eče adari!' Adalese soi o carstvo e Devlesoro maškara tumende!"

22 Tegani phenda ple učenikonende: "Avela o vreme kad ka mangel te dikhen samo jekh dive e Manušesere Čhavesoro, ali naka šaj te dikhen le. 23 O manuša ka phenen tumende: 'Eče adari!' ili 'Ače akatei!' Ali ma džan adari hem ma prastan palo lende! 24 Adalese so o aviba e Manušesere Čhavesoro ko lesoro dive ka ovel sar kad i munja činela taro jekh krajo e nebosoro, a svetlini ko dujto. 25 Ali angleder adalestar valjani but te patini hem te ovel odbacime akala generacijatar.

26 Hem sar so inele ano vreme kad o Noje živinda, ađahar ka ovel hem ano vreme kad me, o Čhavo e manušesoro, ka avav. 27 O manuša hana ine hem pijena, lena pe hem dena pe sa di o dive kad o Noje đerdinda ki barka. Tegani alo o baro pani hem tasavđa sarijen.

28 Ađahar da inele ano vreme kad o Lot živinda. O manuša ani diz Sodoma hana ine hem pijena, činena hem biknena, sadinena hem vazdena čhera. 29 A ko dive kad o Lot ikילו tari Sodoma, odupral sar bršin peli jag hem sampor hem mudarda sarijen.

30 Ađahar ka ovel hem ko dive kad o Čhavo e manušesoro ka mothoj pe. 31 Ko adava dive, ko ka ovel upro čher, a lesere stvarija ano čher, ma te huljel te lel len. Ađahar da, ko ka ovel ki njiva, ma te irini pe čhere palo ple stvarija. 32 Setinen tumen so ulo e Lotesere romnjaja! 33 Ko dikhela te arakhi plo dživdipe, ka našali le, a ko našali plo dživdipe zbog mande, ka arakhi le. 34 Vačerava tumende: ki adaja rat duj džene ka pašljon ani jekh soba; jekhe ka lel pe, a e dujtone ka ačaj pe. 35 Duj đuvlja zajedno ka čeren hajbnase; jekha ka lel pe, a e dujtone ka ačaj pe. 36 [Duj murša ka čeren buti ki njiva; jekhe ka lel pe, a e dujtone ka ačaj pe.]"

37 I on pučle e Isuse: "Kaj, Gospode?"

A ov phenda lende: "Kaj isi mulo telo, adari čedena pe o lešinarija."

18

I priča oti udovica koja inele istrajno

1 Tegani o Isus vačerđa ple učenikonende priča da uvek valjani te molinen pe hem te na odustajinen. 2 Phenda: "Inele nesavo sudija ani jekh diz. Na darandilo e Devlestar hem na ačhilo lese di o manuša. 3 A inele hem nesavi udovica ani adaja diz. Oj stalno avela ine koro leste hem molini le: 'De man pravda anglo okova kova tužini man!' 4 Ov jekh vreme na manglja te pomožini laće. Ali kad nakhlo nesavo vreme, phenda korkoro pesa: 'Iako na darava e Devlestar hem na ačhilo maje di o manuša, 5 ka dav pravda akala udovicaće, adalese so stalno avela kora mande, i te na avel više te dosadini man!' "

⁶ Tegani o Gospod o Isus phenda: "Šunen šukar so phenda o nepravедno sudija! ⁷ O Devel li naka del pravda ple izabirimende kola rat hem dive molinena le? Ov li ka ačaj len te adžičeren? ⁸ Vačerava tumende, ka del len pravda, hem adava sigate. Ali kad me, o Čhavo e manušesoro, ka irinav, ka arakhav li vera ki phuv?"

I priča oto farisej hem oto cariniko

⁹ Tegani o Isus vačerda akaja priča okolenđe kola mislinde dai pravedna, a averen dikhle sar po tikoren pumendar: ¹⁰ "Duj manuša džele ko Hram te molinen pe: jekh inele farisej, a o dujto cariniko. ¹¹ O farisej, terdindoј, molinda ana peste adahar: 'Devla, hvala će so na injum sar avera manuša: čora, nepravедna, prelјubnici ili sar akava cariniko. ¹² Postinava duj puti ano kurko hem dava desetak oto sa so zaradinava.'

¹³ A o cariniko, terdindoј odural, na manglja ni te dikhel nakoro nebo, nego khuvela pe ine ko gruda oti tuga hem vačeri: 'Devla, smilujin tut maje, e grešnikose!'

¹⁴ Vačerava tumende: akava cariniko irinda pe čhere opravdime anglo Devel, a na o farisej! Adalese so ko pes povazdela, ka ovel peravdo; a ko ponizini pe ka ovel povazdime."

O carstvo e Devlesoroј okolenđe kolai ponizna sar o čhavore

¹⁵ O manuša anena ine anglo Isus pumare tikore čhavoren te čhivel ple vasta upro lende. I kad o učenici dikhle adava, braninde lende.

¹⁶ Ali o Isus vičinda len angla peste vačerindoј e učenikonende: "Muken e čhavoren te aven kora mande hem ma braninen lende, adalese so esavkende pripadini o carstvo e Devlesoro! ¹⁷ Čače vačerava tumende, ko na primini o carstvo e Devlesoro sar o čhavoro, naka đerdini ano leste."

Pharoi e barvalende te đerdinen ko carstvo e Devlesoro

¹⁸ I nesavo šerutno e jevrejengoro pučlja e Isuse: "Učitelju šukareja, so valjani te čerav te dobinav o večno dživdipe?"

¹⁹ A o Isus phenda lese: "Sose vičineja man šukareja? Samoј jekh šukar - o Devel. ²⁰ O naredbe džane: 'Ma čer preljuba!', 'Ma mudar!', 'Ma čor!', 'Ma svedočin hovavne!', 'Poštujin te dade hem te daja!'"

²¹ Tegani o šerutno phenda: "Sa adava ičerava pana taro tikoripe."

²² Ko adava, o Isus phenda lese: "Pana jekh ačhola tut te čere: biknin sa so isi tut, a o love de e čororende i ka ovel tut barvalipe ano nebo. Tegani ava hem phir pala mande."

²³ A ov kad šunđa adava, rastužisalo adalese so na manglja te biknel plo baro barvalipe.

²⁴ A kad dikhlja le o Isus sar rastužisalo, phenda: "Kobori pharo e barvalende te đerdinen ko carstvo e Devlesoro! ²⁵ Po lokhei e kamilače te nakhel maškaro kan e suvjakoro nego e barvalese te đerdini ko carstvo e Devlesoro."

²⁶ A o manuša kola šunde adava, phende: "Ko onda šaj te ovel spasime?"

²⁷ A o Isus phenda lende: "So nane moguće e manušende, mogućei e Devlese."

²⁸ O Petar phenda: "Ače, amen sa ačhavdam te dža pala tute."

²⁹ A o Isus phenda lende: "Čače vačerava tumende, đijekh kova ačhavda plo čher, ili e romnja, ili e phraljen, ili e dade hem e daja, ili e čhaven zbog o carstvo e Devlesoro, ³⁰ ka primini po više ko akava sveto

adalestar so ačhavđa hem ka primini o večno dživdipe ko sveto savo avela.”

O Isus trito puti vačeri ple meribnastar

³¹ O Isus cidinđa pe e dešuduje apostolencar ki strana hem phenđa lende: “Ače, džaja nakoro Jerusalm. Adari ka pherdol sa adava so o proroci pisinde ko Sveto lil mandar, e Manušesere Čhvestar. ³² Ka den man ko manuša kola nane Jevreja. On ka maren muj mancar, ka vredinen man hem ka čhungaren man. ³³ Ka šibinen man hem ka mudaren man, ali o trito dive ka uštav taro mule.”

³⁴ O učenci na halile ništa adalestar so o Isus vačerđa lende. O značenje adale lafengoro inele garavdo olendar, i na džande sostar o Isus vačeri.

O Isus sasljari e korore prosjako

³⁵ Kad o Isus alo paše uzali diz Jerihon, uzalo drom bešela ine nesavo kororo manuš hem prosini.

³⁶ Kad o kororo manuš šunđa sar o narodo nakhela, raspučlja pe soi adava. ³⁷ I phende lese so o Isus o Nazarećanin nakhela.

³⁸ Tegani o kororo vičinda: “Isuse, Čhaveja Davidesereja, smilujin tut maje!”

³⁹ A o manuša kola phirde anglo Isus vičinde upro leste te traini, ali ov pana po zorale vičinda: “Čhaveja Davidesereja, smilujin tut maje!”

⁴⁰ Tegani o Isus terdino hem naredinđa te anen e korore anglo leste. I kad ande le, o Isus pučlja le: ⁴¹ “So mangeja te ćerav će?” A o kororo phenđa: “Gospode, mangava te dikhav.”

⁴² I o Isus phenđa lese: “Dikh! Ti vera sasljarda tut.”

⁴³ I otojekhvar o kororo šaj ine te dikhel hem lejja te džal palo Isus slavindoj e Devle. I sa o manuša kola dikhle adava zahvalinde e Devlese.

19

O Isus džala koro Zakej o cariniko

¹ O Isus đerdinđa ani diz Jerihon. I sar nakhela ine maškari diz, ² alo nesavo manuš palo anav Zakej te dikhel le. O Zakej inele jekh taro šerutne e carinikonengere ani diz hem inele barvalo. ³ Ov pokušinđa te dikhel koi adava o Isus, ali našti ine taro narodo adalese so inele pretičkoro. ⁴ Adalese prastandilo po anglal hem uklinda upro e smokvakoro kaš te šaj dikhel e Isuse adalese so džanda da valjani te nakhel adathar.

⁵ A kad o Isus reslo adari, dikhlja upre hem phenđa lese: “Zakej, hulji sigate! Avdive valjani te ovav ano to čher.”

⁶ I o Zakej huljilo sigate hem radosno priminđa le pese ano čher.

⁷ Sa o manuša kola dikhle adava, lelje te gundinen, vačerindoj: “Dželo koro grešniko te bešel.”

⁸ A o Zakej terdino hem phenđa e Gospodese e Isusese: “Ače, Gospode, ekvaš oto barvalipe mlo ka dav e čororende, a te nekas hovavđum, ka irinav lese štar puti više.”

⁹ A ko adava, o Isus phenđa lese: “Avdive alo o spasenje ano akava čher, adalese soi hem akava manuš potomko e Avraamesoro. ¹⁰ Adalese so, me, o Čhavo e manušesoro, aljum te rodav hem te spasinav e našalden!”

I priča oto poverime love

11 I sar but manuša šunena ine e Isuse, ov vačerđa lenđe hem akaja priča, adalese so inele paše uzalo Jerusalem, a on mislinde da o carstvo e Devlesoro otojekhvar ka mothoj pe.

12 Phenda: "Inele jekh ugledno manuš kova spremisalo te džal ki durutni phuv te ovel čividno zako caro, a palo adava te irini pe čhere. 13 I vičinda ple deše slugen, dinda len po ekvaš kilo srebro hem phenda lenđe: 'Zaradinen maje ađahar so ka čeren buti adaleja đikote na avava.' I dželo ko drom.

14 A o manuša oti lesiri phuv mrzinde le, i bičhalde pumare manušen adari kaj ov dželo te phenen: 'Na mangaja akale te ovel amaro caro.'

15 Kad o ugledno manuš irinda pe sar caro, naredinda te vičinen koro leste okole slugen, kolende dinda love, te dikhel kobor zaradinde lese.

16 O prvo sluga alo vačerindoj: 'Gospodarona, oto adava so dinda man, čerđum deš puti više.'

17 I ov phenda lese: 'But šukar. Tu injan šukar sluga! Adalese so injanle maje verno ko najhari, ka dav tut te vladine upro deš dizja!'

18 O dujto sluga alo vačerindoj: 'Gospodarona, oto adava so dinda man, čerđum pandž puti više.'

19 I lese phenda: 'Ka dav tut te vladine upro pandž dizja!'

20 O trito sluga alo vačerindoj: 'Gospodarona, ače to srebro savo dinda man. Garavđum le ano jekh kotor e šejengoro. 21 Čerđum ađahar adalese so darandiljum tutar so injan strogo manuš. Leja okova so nane klo hem čedeja kaj na sejinda.'

22 A ov phenda lese: 'Tu injan bišukar sluga! Palo te lafija ka sudinav tut. Te džanda so injum strogo manuš, da lava okova so nane mlo hem čedava so na sejindum, 23 sose onda na dinda mle love ki kamata? Đi akana ka ovel man ine više love save ka lav ine avindoj čhere.'

24 Tegani phenda okolende kola terdine uzalo leste: 'Len akale slugastar o srebro hem den le okolese kas isi deš puti edobor!'

25 A on phende lese: 'Ali, gospodarona, ole već isi pandž kilja srebro.'

26 Ov phenda: 'Dikhena da đijekhe kas isi, ka del pe lese pana, a okole kas nane ka lel pe lestar hem adava so isi le. 27 A okole mle neprijateljnen, so na mangle te ovav lengoro caro, anen akari hem činen len angla mande! "

*O manuša ano Jerusalem dena čast e Isusesse sar carose
(Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Jn 12,12-19)*

28 I kad vačerđa lenđe adava, o Isus nastavinda plo drom nakoro Jerusalem.

29 Kad alo paše uzalo gava Vitfaga hem Vitanija, uzali gora vičimi e Maslinakiri, bičhalda duje učenikonen 30 vačerindoj: "Džan ko adava gav savoi angla tumende. I kad ka đerdinen, ka arakhen phandle terne here upro saveste pana nijekh manuš na beštino. Phraven le hem anen le akari. 31 Te neko pučlja tumen: 'Sose phravena le?', phenen lese: 'E Gospodese valjani.' "

32 On dzele hem arakhle ađahar sar so phenda lenđe o Isus.

33 I sar phravena ine e terne here, o manuša, kasoro inele o terno her, puče len: "Sose phravena e terne here?"

34 A on phende: "E Gospodese valjani." 35 I ande e here anglo Isus. Čividno pumare fostanja upro her hem bešljarde e Isuse upro leste. 36 I

sar džala ine anglal bešindoj upro her, o manuša buljarena ine pumare fostanja upro drom anglo leste.

³⁷ A kad alo paše uzalo than kotar huljela pe ine tari e Maslinakiri gora, sa o učenci so inele adari lelje radosno hem oto sa o glaso te slavinen e Devle zako sa o čudesija save dikhle, ³⁸ vačerindoj:

“Blagoslovime o Caro
kova avela ano anav e Gospodesoro!

Nek ovel mir ano nebo
hem slava e Devlese ko učipe!”

³⁹ Tegani nesave fariseja, kola inele maškaro lende, phende e Isuses: “Učitelju, phen te učenikonende te na vačeren adava.”

⁴⁰ A o Isus phenda lende: “Phenava tumende, te trainde on, o bara ka vičinen.”

E Isusesei phare zako Jerusalem

⁴¹ I kad o Isus alo paše uzalo Jerusalem, dikhindoj i diz, runđa laće ⁴² vačerindoj: “Oh, te džane ine avdive hem tu so anela će mir! Ali adavai akana garavdo te jačendar. ⁴³ Ka aven o dive kad te neprijatelja ka čhiven će barikade, ka opkolinen tut hem taro sa o strane ka pritiskinen tut. ⁴⁴ Ka uništinen hem tut hem te dizutnen. Naka ačhaven ni bar upro bar adalese so na pendžarđan o vreme kad o Devel alo te spasini tut.”

O Isus na mukela te biknel pe ano Hram

⁴⁵ Kad o Isus alo ano Jerusalem, đerdinđa ano boro e hramesoro hem lelja te ispudini adathar okolen so biknena. ⁴⁶ Phenda lende: “Pisimei ano Sveto lil: ‘O čher mlo ka ovel čher zaki molitva’, a tumen čerđen olestar ‘than kote čedena pe o čora!’ ”

⁴⁷ I oto dive ko dive, o Isus sikavđa e manušen ano boro e hramesoro. A o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar zajedno e jevrejengere starešinencar rodona ine sar te čeren o Isus te ovel mudardo, ⁴⁸ ali na arakhle sar adava te čeren, adalese so sa o manuša pažljivo šunena ine lesoro sikaviba.

20

E Jevrejengere vođe na mangle te prihvatinen da o Devel dinda autoritet e Isuses

(Mt 21,23-27; Mk 11,27-33)

¹ I jekhvar sar o Isus sikaj ine e manušen ano boro e hramesoro hem vačeri lende ine o Šukar lafi, ale uzalo leste o šerutne sveštenici, o učitelja e Zakonestar hem o starešine ² hem pučle le: “Vačer amende kotar tuće pravo te čere akava? Ko dinda tut pravo?”

³ A o Isus phenda lende: “Hem me tumen ka pučav nešto. Vačeren maje: ⁴ Ko dinda pravo e Jovanese te krtini e manušen, o Devel kovai ano nebo ili o manuša?”

⁵ A on raspravinde pe maškara pumende vačerindoj: “Te phendām ‘o Devel kovai ano nebo’, ov ka pučel amen sose onda na verujinđam lese.

⁶ A te phendām ‘o manuša’, sa o manuša ka mudaren amen adahar so ka

frden bara upra amende, adalese soi uverime da o Jovan inele proroko.”
 7 Adalese phende e Isuse da na džanen ko dinda pravo e Jovanese.

8 I o Isus phenda lenđe: “Ni me onda naka phenav tumende kotar maje pravo akava te ćerav.”

*O Isus uporedini e jevrejengere vođen e bišukare vinogradarencar
 (Mt 21,33–46; Mk 12,1–12)*

9 Tegani o Isus lelja te vaćeri e narodose akaja prića: “Nesavo manuš sadinda vinograd, iznajminda le e vinogradarende hem dželo ko drom ko but vreme. 10 I kad alo o vreme te ćeden pe o drakha, bićhalđa e sluga koro vinogradarija te šaj den le oto bijandipe e drakhakoro sar so dogovorinde pe. Ali o vinogradarija marde le hem bićhalde le palal ćuće vastencar. 11 I o gospodari bićhalđa avere sluga. Ali on hem ole marde, lađarde le hem bićhalde le palal ćuće vastencar. 12 I palem o gospodari bićhalđa koro lende avere sluga. A on ćerde le ko rata hem frdinde le avri taro vinograd.

13 Tegani o gospodari oto vinograd mislinda pe so te ćerel, i phenda: ‘Ka bićhalav lenđe mle mangle ćhave. Šaj ole ka poštujinen.’

14 Ali kad o vinogradarija dikhle le, vaćerde maškara pumende: ‘Akavai o nasledniko. Hajde te mudara le hem amende te aćhol o nasledstvo.’ 15 I frdinde le avri taro vinograd hem mudarde le.

So mislinena, so ka ćerel o gospodari adale vinogradarende? 16 Ka avel hem ka mudari len, a o vinograd ka iznajmini averende.”

I okola kola šunde adaja prića, phende: “Te na del o Devel adava te ovel!”

17 A o Isus dikhlja ano lende hem phenda: “A so onda znaćini adava soi pisime e Mesijastar ano Sveto lil:

‘O bar* savo odbacinde o zidarija
 ulo najbitno bar e ćheresoro?’†

18 Đijekh kova perela upro adava bar, ka phagel pe, a te pelo adava bar upra nekaste, ka zgnjećini le.”

19 A o učitelja e Zakonestar hem o šerutne sveštenici mangle tegani te dolen e Isuse, adalese so džande da adaja prića oto bišukar vinogradarija vaćeri olendar, ali darandile e manušendar.

*E verakere vođe našti te dolen e Isuse ko bišukar lafi
 (Mt 22,15–22; Mk 12,13–17)*

20 O učitelja e Zakonestar hem o šerutne sveštenici posmatrinena ine e Isuse. Bićhalde koro leste špijunen, kola ćerde pe dai iskrena, te tužinen le da vaćerđa nešto bišukar i te šaj preden le ko upravniko e rimesoro te osudini le. 21 I o špijunja pućle e Isuse: “Ućitelju, džanaja da vaćereja hem sikaveja šukar hem na dikheja kovai kova, nego ćaćimase sikaveja o drom e Devlesoro. 22 Valjani li amen o Jevreja te platina o porez e rimesere carose ili na?”‡

* **20,17** bar Ko adala dive o manuša koristinde bara te vazden duvarija e ćherengere. † **20,17** Akate vaćeri pe e Mesijastar dai ov sar bar save o zidarija odlućinde te na koristinen le, ali save o Devel ćerđa te ovel najbitno bar. ‡ **20,22** On oćekujinde e Isusestar te phenel “oja” ili “na”. Te phenda “oja”, onda o Jevreja ka oven ine holjame upro leste adalese so vaćeri lende te platinen porez zaki e abandijengiri vlast. Te phenda “na”, onda e verakere vođe ka vaćeren ine e Rimljanende da o Isus sikaj e manušen te na ićeren e rimesoro zakoni.

23 A o Isus džanda so on mangle te prevarinen le i phenda lenđe: 24 "Mothoven maje i kovanica savaja platinena o porez.Š Kasiri slika hem kasoro anav isi la?"

A on phende: "E carosoro."

25 Tegani o Isus phenda lenđe: "Onda, den e carose okova so pripadini e carose, a e Devlese okova so pripadini e Devlese." 26 I adahar o špijunja našti ine te arakhen ništa bišukar ano okova so o Isus vačerđa i trainde adalese so inele zadivime lesere vačeribnaja.

O Isus sikaj da čače isi uštiba taro mule
(Mt 22,23–33; Mk 12,18–27)

27 I ale koro Isus nesave sadukeja* kola vačerena da nane uštiba taro mule. On pučle e Isuse: 28 "Učitelju, o Mojsije amende e Jevrejende phenda so te čerel o manuš te mulo lesoro phral kova pala peste ačhavđa romnja bizo čhave. Adava manuš valjani te lel ple mule phralesere romnja te šaj oj te bijani čhave kova ka nasledini o barvalipe e mulesoro hem ka akhari lesoro anav.† 29 Adahar, inele efa phralja. O prvo lelja romnja i mulo, a na ačhavđa pala peste čhaven. 30 O dujto phral lelja ple mule phralesere romnja, ali hem ov mulo. 31 Tegani o trito phral lelja adala romnja i mulo hem adahar sa avera phralja. I nijekh olendar na ačhavđa čhaven pala peste. 32 Ko kraj muli hem i romni. 33 Kasiri onda romni oj ka ovel kad ka uštel pe taro mule, a inele dindi ko sa o efa phralja?"

34 O Isus phenda lenđe: "O manuša ko akava sveto lena pe hem dena pe. 35 A okola kolen o Devel smatrini dai dostojna te oven vazdime taro mule hem te živinen ko sveto savo avela, ni ka len pe ni ka den pe. 36 Adalese so našti više ni te meren: ka oven sar o andelja. On ka oven čhave e Devlesere, adalese so o Devel ka vazdel len taro mule. 37 A so o mule uštena, mothovđa hem o Mojsije kad ko than oto Sveto lil kote pisini oto grmo savo ine thabljola, o Gospod vačeri dai 'Devel e Avraamesoro, e Isaakesoro hem e Jakovesoro' iako tegani inele mule. 38 A o Devel nane Devel e mulengoro, nego Devel e dživdengoro. Adalese soi e Devlese on pana dživde."‡

39 Nesave učitelja e Zakonestar phende e Isuses: "Učitelju, šukar vačerđan!" 40 I darandile te pučen le bilo so aver.

O Mesijai po baro taro caro o David
(Mt 22,41–46; Mk 12,35–37)

41 Tegani o Isus pučlja okolen so ine šunena le: "Sar šaj o učitelja e Zakonestar te vačeren dai o Mesija samo e carosoro e Davidesoro čhavo?"

42 A korkoro o David phenela ano Lil oto Psalmija:

'O Gospod phenda mle Gospodese e Mesijase:

Beš ko počasno than uzala mandeŠ

Š 20,24 kovanica savaja platinena o porez Ko original terđola: "denari". * 20,27 O Sadukeja Legarutni e jevrejengere verakiri hem politikakiri grupa. On prihvatinde samo o prva pandž lila oto Purano zavet hem na verujinde ano dživdipe palo meriba. † 20,28 te šaj oj te bijani čhave kova ka nasledini o barvalipe e mulesoro hem ka akhari lesoro anav Ko original terđola: "te vazdel potomko ple phralese". ‡ 20,38 Adalese so akala manuša fizički mule, on valjani pana te oven duhovno dživde. Averčhane: "nego i Devel okolengoro kasoro duho pana živini, iako lengere telija možda mule, adalese so lengoro duho pana živini ani prisutnost e Devlesiri." § 20,42 Beš ko počasno than uzala mande Ko original terđola: "Beš oti mli desno strana".

43 dikote na pašljarava te neprijateljjen talo te pre!’

44 O David e Mesija vičini ‘Gospode’. Sar onda o Mesija šaj te ovel lesoro čhavo?”*

*O Isus upozorini dai o učitelja e Zakonestar dujemujengere
(Mt 23,1-36; Mk 12,38-40; Lk 11,37-54)*

45 Tegani anglo sa o manuša, o Isus phenđa ple učenikonende:
46 “Arakhen tumen e učiteljendar e Zakonestar! On volinena te phiren urjavde ano bare fostanja te dičhol dai pobožna hem te pozdravinen len o manuša ko trgija. Volinena te bešen ko anglune thana ano sinagoge hem ko gozbe. 47 Ko hovavne lena e udovicendar okova so isi len,† hem molinena bare molitve sar te dikhen len o manuša dai pobožna. On ka oven po zorale kaznime nego avera manuša.”

21

*I čorori udovica dela e Devlese sa o love so isi la
(Mk 12,41-44)*

1 Na nakhlo but palo adava, o Isus dikhela ine sar o barvale manuša avena ko Hram hem čhivena love ani kutija zako čediba.* 2 Ađahar dikhlja hem jekha čorora udovica sar čhivela samo duj tikore kovanice.†
3 Tegani phenđa: “Čače vačerava tumende, akaja čorori udovica čhivđa više sarijendar. 4 Adalese so sare akala dinde oto buderi so isi len, a oj, kojai čorori, dinda sa so inola.”

*O Isus vačeri e znakonendar save ka mothoven dai paše o kraj akale vremesoro
(Mt 24,1-22; Mk 13,1-20)*

5 I sar nesave učenici vačerena ine adalestar sari o Hram šukar ukrasime šuže bare barencar hem e daronencar;‡ o Isus phenđa: 6 “Ka avel o dive kad oto sa akava so dikhena naka ačhol ni bar upro bar. Đijekh ka ovel peravdo.”

7 I on pučle e Isuse: “Učitelju, kad adava ka ovel? So ka mothoj amende da alo adava dive?”

8 A o Isus phenđa: “Dikhen te na oven hovavde. Adalese so but džene ka aven ano mlo anav vačerindoj: ‘Me injum o Hrist’§ hem: ‘Alo paše o kraj akale vremesoro.’ Ma džan palo lende! 9 A kad šunena zako mariba hem zako pobune, ma te daran. Adalese so prvo adava valjani te ovel, ali nane odmah o kraj.” 10 Tegani phenđa lende: “O manuša ka maren pe e manušencar hem o carstvo e carstvoja. 11 Ko but thana ka oven bare zemljotresija, bokhalipe hem zaraze. Ka mothoven pe čudesna znakija ko nebo savendar o manuša ka daran.

12 Ali angleder sa adava, ka dolen tumen hem ka progoninen tumen, ka legaren tumen ko sudo ano sinagoge hem ko phandlpe, ka legaren tumen

* 20,44 Adalese so o David phenđa dai o Mesija lesoro Gospod, adava značini dai o Hrist po baro e Davidestar hem nane samo e Davidesoro potomko. † 20,47 Ko hovavne lena e udovicendar okova so isi len Ko original terdola: “Hana o imanje e udovicengoro.” * 21,1 kutija zako čediba. Adava ine jekh oto kutije ano e hramesoro boro kote o manuša čhivena ine o love sar daro e Devlese. † 21,2 duj tikore kovanice Ko original terdola: “duj lepti”. Adaja kovanica najhari vredinda. ‡ 21,5 e daronencar Sar soi stvarija čerde oto zlato ili oto srebro, stvarija save čerde o Hram te dičhol dai šužo. § 21,8 Me injum o Hrist Ko original terdola samo: “Me injum.”

anglo carija hem anglo vladarija adalese so injen mle učenci. ¹³ Adava ka ovel tumenđe te šaj svedočinen lenđe mandar. ¹⁴ Adalese pana akana odlučinen te na planirinen save lafencar te braninen tumen. ¹⁵ Adalese so me ka dav tumen mudra lafija ko save nijekh tumaro protivniko naka šaj te irini lafi. ¹⁶ Ka izdajinen tumen hem tumare dada, tumare daja, tumare phralja, tumari familija hem tumare amala; hem nesaven tumendar ka mudaren. ¹⁷ I sare ka mrzinen tumen zbog mande, ¹⁸ ali niko naka šaj te uništini tumen, čak ni jekh bal* tumare šerestar naka ovel uništite. ¹⁹ Adaleja so ka ačhoven maje verna, ka dobinen o večno dživdipe.”

O Isus vačeri so o Jerusalm ka ovel uništite
(Mt 24,15-21; Mk 13,14-19)

²⁰ O Isus phenđa hem akava: “I kad ka dikhen sar o Jerusalm opkolime e vojskendar, te džanen da alo lesoro vreme te ovel uništite. ²¹ Tegani okola kola živinena ani e judejakiri regija nek našen ko gore. Okola kola živinena ano Jerusalm nek ikljon avri, a kolai avri, te na đerdinen ani diz. ²² Adalese so adala ka oven o dive kad o Devel ka kaznini e manušen. Ađahar ka ovel te šaj pherđol sa so o proroci pisinde ko Sveto lil. ²³ Jao e khamnjende hem okolende kola dena čuči ko adala dive! Adalese so baro bišukaripe ka ovel upri phuv hem o Devel ka ovel but holjame hem ka kaznini akale narodo. ²⁴ Nesave olendar ka oven mudarde,† a avera ka oven legarde ko phandlipe maškaro sa o nacije. O Jerusalm ka ovel gazime e nacijendar sa đikote na nakhela lengoro vreme.”

O Isus vačeri e znakonendar save ka mothoven dai but paše lesoro aviba
(Mt 24,23-35; Mk 13,21-31)

²⁵ O Isus phenđa hem akava: “I ka oven čudna znakija ko kham, ko masek hem ko čerenja, a ki phuv o nacije naka džanen so te čeren oti dar zbog adava so o more ka čerel glasna zvukija hem bare talasija. ²⁶ O manuša ka meren oti dar hem oto adžiceriba o bišukaripe so avela ki phuv, adalese so o zoralipa e nebosere ka oven potresime. ²⁷ Tegani sare ka dikhen man, e Čhave e manušesere, sar avava upro oblako ano zoralipe hem ani bari slava. ²⁸ Kad sa adava ka počini te ovel, terđoven ko pre bizi dar hem vazden tumare šere adalese so o Devel sigende ka oslobodini tumen.”

O Isus vačeri e učenikonende te pratinen o znakija savendar vačerđa lenđe

(Mt 24,32; Mk 13,28)

²⁹ Tegani o Isus phenđa lenđe akaja priča: “Dikhen i smokva ili bilo savo aver kaš. ³⁰ Kad dikhena da ikljona listija upro leste, korkore džanen dai paše o linaj. ³¹ Ađahar hem tumen kad dikhena da ovela adava so phendum tumenđe, te džanen dai o carstvo e Devlesoro paše. ³² Čače

* **21,18** čak ni jekh bal O Isus vačeri oto jekh najtikoro kotor e manušestar. Adaleja vačeri da sa o manuš naka properel. O Isus več vačerđa so nesave olendar ka oven mudarde, i nesave haljovena so akava značini da on naka oven duhovno oštetite. † **21,24** ka oven mudardeKo original terđola: “ka peren (ka oven mudarde) taro oštro mači.”

vačerava tumenđe, akaja generacija naka nakhel‡ dikote sa adava na ovela. ³³ O nebo hem i phuv ka nakhen, ali mle lafija nikad naka nakhen.”

O Isus sikaj e učenikonen te oven uvek spremna zako olesoro aviba (Mt 24,36–51; Mk 13,32–37)

³⁴ I o Isus phenda lenđe: “Arakhen tumen te na oven tumare godaš zaokupirime pibnaja, mačojbnaja hem akale dživdipnasere brigencar i te resel tumen otojekhvar adava dive.* ³⁵ Adalese so adava dive ka avel sar zamka upro sa o manuša ki phuv. ³⁶ Adalese oven džangale hem stalno molinen te nakhaven sa adava so valjani te ovel hem te šaj terdon radosno angla mande, anglo Čavo e manušesoro.”

³⁷ Diveja o Isus sikaj ine ano Hram, a račaja ikljola ine tari diz hem džala te račari ki gora vičimi E maslinakiri. ³⁸ I but manuša sabajleja džana ine ko Hram te šunen le sar sikaj.

22

O Juda pristanini te izdajini e Isuse (Mt 26,1–5, 14–16; Mk 14,1–2, 10–11; Jn 11,45–53)

¹ Avela ine paše i Pasha, savi inele prvo dive oto Prazniko e bikvascone marengoro.* ² O šerutne svestenici hem o učitelja e Zakonestar rodena ine sar te čeren o Isus te ovel mudardo, ali darandile e narodostar.

³ Tegani o Sotoni đerdinda ano Juda vičime Iskarriot kova inele jekh oto dešuduj apostolja e Isusesere. ⁴ Ov dželo koro šerutne svestenici hem koro narednici e hramesere hem dogovorinda pe olencar sar te predel lenđe e Isuse. ⁵ On ule radosna hem phende e Judase da ka den le love. ⁶ I ov pristaninda. I adahar lelja te rodel šukar prilika te izdajini e Isuse kad naka oven but manuša uzalo leste.

O Isus bičhali duje učenikonen ko Jerusolim te pripreminen i Pasha (Mt 26,17–19; Mk 14,12–16)

⁷ Kad alo o prvo dive oto Prazniko e bikvascone marengoro, ko savo valjanda te čhinel pe bakrore zaki Pasha,† ⁸ o Isus phenda e Petrese hem e Jovanese: “Džan hem čeren amende e pashakoro hajba te šaj te ha.”

⁹ A on phende lese: “Kaj mangeja te čera la?”

¹⁰ Ov phenda lenđe: “Šunen. So ka đerdinen ki diz Jerusolim, ka resel tumen jekh manuš kova akhari pani ano khoro.‡ Džan palo leste. Ko čher

‡ **21,32** akaja generacija naka nakhel Isi but načinja te haljol pe akava stih: 1. akaja generacija značini okola kola inele dživde ko vreme kad o Isus vačeri ine, a adava značini da o uništiba e Jerusalimesoro hem aver znakija kola ka anen di ko e Isusesoro iriba ka len te oven zako vreme lengere dživdipnasoro; 2. akaja generacija značini vrsta oto manuša kolai bišukar hem protivinena pe e Isuse, a adava značini da uvek ka ovel nevernici kola ka protivinen pe e Isuse sa di ko momenti kad ov ka irini pe ki phuv; 3. akaja generacija značini “akaja nacija” hem mislini pe upro Jevreja, so značini da e jevrejengiri nacija naka nakhel angleder so o Isus ka irini pe; ili 4. akaja generacija značini o manuša kola ka živinen ko vreme kad o kraj samo so nane te ovel, hem adava značini da, kad ka oven adala događaja savendar vačeri pe ano 25. hem 26. stih, o Isus ka irini pe ki phuv zako vreme e dživdipnasoro adala generacijatar. § **21,34** goda Ko original terdola: “vile”. * **21,34** te resel tumen otojekhvar adava dive Averčhane: “adava dive ka avel kad naka očekujinen.” * **22,1** Ko adava prazniko o Jevreja na hale maro savo inele čerdo e kvascoja. † **22,7** te čhinel pe bakrore zaki Pasha Ko original terdola: “te žrtvujini pe i Pasha”. ‡ **22,10** khoro Baro čaro ano savo anela pe ine pani.

ko savo ka đerdini ¹¹ roden e čherutne hem vačeren lese: ‘O učitelj pučela ki savi soba šaj te hal e pashakoro hajba ple učenikonencar?’ ¹² I ov ka mothoj tumenđe i bari upruni soba savi već pripremim. Adari čhiven amende zako hajba.” ¹³ I on džeze hem arakhle sa ađahar sar so phenđa lende o Isus i adari čhivde zako hajba e pashakoro.

*O Isus dela nevo značenje zako maro hem zaki mol
(Mt 26,20-30; Mk 14,17-26; Jn 13,21-30; 1. Kor 11,23-25)*

¹⁴ I kad alo o vreme te hal pe i Pasha, o Isus čhivđa pe uzalo astali ple apostolencar. ¹⁵ I phenđa lende: “Edobor zorale mangljum te hav akaja pasha tumencar angleder nego so ka ovav mučime hem mudardo. ¹⁶ Adalese so, vačerava tumenđe, naka hav aver Pasha đikote lakoro čačimasoro značenje na pherdola ano carstvo e Devlesoro.”[§]

¹⁷ Tegani lelja i čaša e moljaja, zahvalinđa e Devlese hem phenđa e apostolende: “Len akaja mol hem ulaven la maškara tumenđe. ¹⁸ Adalese so, vačerava tumenđe, naka pijav više mol* đikote o carstvo e Devlesoro na avela.”

¹⁹ I lelja o maro, zahvalinđa e Devlese, phaglja le hem ulavđa le e apostolende vačerindoj: “Akavai mlo telo savo dela pe tumenđe. Akava nastavinen te čeren te setinen tumen mandar.” ²⁰ Ađahar lelja hem i čaša e moljaja palo hajba, vačerindoj: “Akaja čaša e moljaja nevoi savez ano mlo rat savo chorela pe tumenđe.

²¹ Ali ače, o manuš kova ka izdajini man† mančari uzalo astali. ²² Adalese so, me, o Čhavo e manušesoro, valjani te merav sar soi odredime, ali jao okole manušese kova ka izdajini man!” ²³ I o apostolja lelje te pučen pe maškara pumende kova olendar šaj te ovel adava so ka čerel ađahar nešto.

*O vođe e Devlese ano carstvo valjani te oven sar sluge
(Mt 20,25-28; 19,28; Mk 10,42-45)*

²⁴ I o apostolja lelje te raspravinen pe kovai olendar najbaro. ²⁵ A o Isus phenđa lende: “Avere nacjengere carija vladinena upro lende hem o vladarija lengere pumen vičinena ‘manuša kola čerena šukaripe’. ²⁶ Ali tumen ma oven esavke! Nego, o najbaro maškar tumenđe nek ovel sar najtikoro, a o vođa nek ovel sar sluga. ²⁷ A kovai po baro? Okova kovai uzalo astali ili okova kova kandela le? Ini okova kovai uzalo astali? A me maškara tumende injum sar okova kova kandela. ²⁸ Tumen injen adala kola ačhile mančar ano mle iskušnja. ²⁹ I me dava tumen autoritet te vladinen ano carstvo, sar so mlo Dad o Devel dinđa man: ³⁰ te han hem te pijen maje uzalo astali ano carstvo mlo, hem te bešen ko tronja te vladinen upro dešuduj plemija e Izraelesere.”

O Isus vačeri ple učenikonende da ka ovel proverime lengiri vera ano leste

(Mt 26,31-35; Mk 14,27-31; Jn 13,36-38)

§ **22,16** I Pasha podsetini ine e izraelesere narodo upro adava sar o Devel ikalda len taro robujiba ano Egipat kad žrtvujinde bakrore hem čhivde lesoro rat upro udara pumare čherengere. Ko slično način, o Isusi e Devlesoro bakrore hem e Isusesere rateja ikali ple narodo taro robujiba e grehese. O Isus palem ka avel hem ka vladini sar caro, a tegani o vernici ka oven ki gozba hem ka slavinen so o Devel ikalda len. *

22,18 mol Ko original terđola: “oto bijandipe e drakhakoro”.

† **22,21** o manuš kova ka izdajini man Ko original terđola: “o vas mle izdajnikosoro”.

³¹ O Isus phenda: "Simone, Simone, ače o Sotoni rodinda e Devlestar te mukel lese te proverini tumari vera ana mande sar kad neko chorela o div maškari sita. ³² Ali me molindum tuče te ačhol ti vera ana mande. Džanav da ka hovave da na pendžareja man, ali kad ka irine ti vera ana mande, zorjar te phraljengiri vera."[‡]

³³ A ov phenda lese: "Gospode, injum spremno te džav tuja hem ko phandlipe hem ko meriba."

³⁴ A o Isus phenda: "Vačerava će, Petre, o bašno naka đilabi avdive dikote trin puti naka hovave da na pendžareja man."

³⁵ I phenda e apostolende: "Kad bičhaldum tumen ko drom bizo kese lovenar, bizo torbe hem bizi buderi obuča, na li falinda tumende nešto?"

A on phende: "Ništa."

³⁶ Tegani o Isus phenda lende: "Ali akana kas isi kesa e lovenar, nek lel la! Adahar hem i torba! A kas nane mači, nek biknel plo ogtači hem nek činelfse jekh. ³⁷ Adalese so, vačerava tumende, valjani te pherđol adava soi mandar pisime ko Sveto lil: 'Dikhle le sar jekhe okolendar kola ćerena bišukaripe.' Čače, pherđola sa soi pisime mandar."

³⁸ A on phende: "Gospode, ače isi amen duj mačija!"

A ov phenda: "Šukari!"*

O Isus džanel so le adžičeri bari patnja, a e učeníkonen iskušnja
(Mt 26,36–46; Mk 14,32–42)

³⁹ I iklindoj adathar, palo plo adeti, dželo ki E maslinakiri gora. Oleja džeze hem lesere učenicí. ⁴⁰ I kad resle adari, phenda lende: "Molinen tumen te na peren ko iskušnje!"

⁴¹ I cidinda pe dur olendar, edobor kobor šaj te frdel pe o bar, pelo ko kočija hem molinda pe e Devlese, ⁴² vačerindoj: "Dade! Te mangeja, cide akaja čaša e patnjaja mandar, te na pijav olatar. Ali, nek ovel pali ti volja, a na pali mli." ⁴³ Tegani o anđeo mothovđa pe lese taro nebo hem hrabrinda le. ⁴⁴ A kad inele ani po bari patnja, po zorale molinda pe. Lesoro znoj ulo sar kapke oto rat save perena ine upri phuv.† ⁴⁵ I pali molitva uštino, alo đi ple učenicí hem arakhlja len sar sovena adalese so inele umorna taro tugujiba. ⁴⁶ Tegani phenda lende: "Sose sovena? Ušten hem molinen tumen te na peren ko iskušnje!"

O Isus na suprotstavini pe e manušende kola ale te dolen le
(Mt 26,47–56; Mk 14,43–50; Jn 18,3–11)

⁴⁷ Sar pana o Isus vačeri ine adava, ale nakoro leste but manuša kolen anda o Juda kova inele jekh oto dešuduj apostolja. Ov alo koro Isus te

[‡] **22,32** Džanav da ka hovave da na pendžareja man, ali kad ka irine ti vera ana mande, zorjar te phraljengiri vera. Ko original terđola: "A tu, kad ka irine tut mande, zorjar te phraljen." **§ 22,36** Kad o učenicí angleder lelje te propovedinen, o Isus inele but popularno hem o manuša radosno dodžaćerena ine okolen kola propovedinena ine e Isusesoro lafi. Akana o stvarija promeninde pe hem but manuša ka protivinen pe e Isuseso hem lesere lafese, i o učenicí ka valjani te arakhen pe hem te oven spremna te osigurinen pumari zaštita. * **22,38** Šukari! Šaj te značini: 1. da olen isi dovoljno mačija, averčhane: "Akana isi amen dovoljno mačija," ili 2. O Isus mangela olendar te na vačeren adalestar da isi len mačija: "Dosta više vačerđen oto mačija." Kad o Isus phenda da valjani te činjen mačija, ov vačerđa lende oti opasnost savajja ka resel pe. Ov možda na manglja čače olendar te činjen mačija hem te maren pe. † **22,44** Ano nesave grčka rukopisija nane o 43. hem o 44. stih.

čumudini le ki čam. † 48 A o Isus pučlja le: “Judo, čumudipnaja li predeja man, e Čhave e manušesere?”

49 Kad o učenici kola inele adari dikhle so o Isus ka ovel dolime, pučle le: “Gospode, te napadina len li e mačencar?” 50 I jekh olendar khuvđa mačeja e šerutne sveštenikosere sluga hem čhinda lesoro desno kan.

51 A o Isus phenđa ple učenikonenđe: “Ačhaven tumen adalestar! Muken len te čeren adava!” I čhivđa plo vas ko than kote o sluga inele čhindo hem sasljarda le. 52 Tegani phenđa okolende so ale te dolen le, e šerutne sveštenikonenđe, e hramesere narednikonenđe hem e starešinende: “Mačencar hem kaštencar aljen pala mande sar palo pobunjeniko. 53 Divencar injumle tumencar ano Hram, i na dolinde man. Ali akavai tumaro vreme hem o zoralipe e tominakoro vladini.” §

Oti dar, o Petar hovaj da na pendžari e Isuse

(Mt 26,57-58, 69-75; Mk 14,53-54, 66-72; Jn 18,12-18, 25-27)

54 I dolinde e Isuse hem adathar legarde le ko čher e bare sveštenikosoro. A o Petar odural džala ine palo lende. 55 Kad resle, tharde jag ko maškar e borosoro hem bešle uzalo late. O Petar bešlo olencar. 56 I nesavi sluškinja dikhlja le sar bešela uzali jag, i po šukar dikhlja ano leste hem phenđa: “I akava inele e dolime manušeja!”

57 A o Petar hovavđa vačerindoj: “Đuvlije, na pendžarava le!”

58 Na nakhlo but palo adava, dikhlja le nesavo aver manuš hem phenđa: “I tu injan jekh okolendar kola inele e dolime manušeja!”

A o Petar phenđa: “Manušeja, na injum!”

59 I kad nakhlo di ko jekh sati, aver nesavo odlučime phenđa: “Čače akava inele e dolime manušeja, adalese soi hem ov Galilejco!”

60 A o Petar phenđa: “Manušeja, na džanav sostar vačereja!” I ko adava momenti, sar pana vačeri ine, o bašno đilabđa. 61 Tegani o Gospod o Isus irinda pe hem dikhlja ano Petar, a o Petar setinda pe lesere lafendar: “Vačerava će, Petre, angleder so o bašno avdive ka đilabi, trin puti ka hovave da na pendžareja man.” 62 I iklilo taro boro hem zorale runđa.

O čuvarija marena muj e Isuseja adalese so na verujinena soi ov proroko

(Mt 26,67-68; Mk 14,65)

63 O čuvarija lelje te maren muj e Isuseja hem te maren le. 64 Učharde lesere jača hem phende lese: “Prorokujin ko khuvđa tut!” 65 I bute avere lafencar vrediinena ine e Isuse.

E Isuse dikhena sar krivone adalese so phenela dai o Čhavo e Devlesoro, dai o Hrist

(Mt 26,59-66; Mk 14,55-64; Jn 18,19-24)

66 Kad dislilo, čedinde pe o starešine e jevrejengere, o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar, ande e Isuse pumende ko sabor* 67 hem phende lese: “Te injan tu o Hrist, phen amende!” A ov phenđa lende:

† 22,47 Adahar ine ko adava vreme o murša pozdravinena avere muršen kola inele familija ili amala te mothoven lende mangipe. § 22,53 o zoralipe e tominakoro vladini. Adava značini “o vreme kad o Sotoni vladini”. * 22,66 ko sabor Ko original terdola: “Sinedrion”.

“Te phendum tumende, naka verujinen; ⁶⁸ a te pučljum tumen e Hristestar, naka odgovorinen. ⁶⁹ Ali od akana me, o Čhavo e manušesoro, ka bešav ko počasno than uzalo zoralipe e Devlesoro.”†

⁷⁰ A on sare pučle e Isuse: “Znači tu injan o Čhavo e Devlesoro?”

A ov phenda lende: “Korkore šukar phenden da injum.”

⁷¹ Tegani on phende: “Na valjani amende više dokazija dai krivo. Sare amen šundam da korkoro pes osudinda!”

23

*E Isuse hovavne tužinena anglo Pilat hem anglo Irod
(Mt 27,11–14; Mk 15,1–5; Jn 18,28–37)*

¹ Tegani sare kola inele ko sabor uštine hem legarde e Isuse koro Pilat, e rimesoro upravniko, ² hem lelje te vačeren protiv oleste: “Akale manuše arakhljam sar zavodini amare narodo hem vačeri lende te na platinen o porez e carose, a pese vačeri dai o Hrist, amaro caro.”

³ Tegani o Pilat pučlja e Isuse: “Tu li injan o caro e Jevrejengoro?”

A o Isus phenda: “Ađahari sar so phendan.”

⁴ Tegani o Pilat phenda e šerutne sveštenikonende hem averende kola inele adari: “Na arakhava nisavi krivica upro akava manuš!”

⁵ Ali on na ačhavde te vičinen: “Ple sikavibnaja vazdela pobuna maškaro manuša ki sa i phuv e jevrejngiri. Lelja te čerel adava ani regija Galileja hem alo čak đi akate ani diz Jerusalem!”

⁶ A kad o Pilat šunđa adava, pučlja len nane li o Isus tari Galileja. ⁷ I kad phende lese dai o Isus tari Galileja, o Pilat bičhalđa le koro Irod, kova vladinda ani Galileja. A baš adala dive o Irod inele ano Jerusalem.

⁸ Kad o Irod dikhlja e Isuse, but inele radosno adalese so pana oto angleder manglja te dikhel le adalese so but šunđa olestar hem nadisalo da o Isus ka čerel nesavo čudo anglo leste. ⁹ But so pučlja le, ali o Isus ništa na vačerđa lese. ¹⁰ A adari terđona ine o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar vačerindoj zorale protiv o Isus. ¹¹ A o Irod hem lesere vojnici ponizinde e Isuse hem marde muj oleja. Urjavde le ano carsko fostani hem tegani o Irod bičhalđa le palal koro Pilat. ¹² Angleder o Irod hem o Pilat na inele ano šukar odnosija, a adava dive ule amala.

*O Pilat čerela e narodosiri volja ađahar so osudini e Isuse ko meriba
(Mt 27,15–26; Mk 15,6–15; Jn 18,39–19,16)*

¹³ A o Pilat vičinda kora peste e šerutne sveštenikonen, e vođen hem e narodo, ¹⁴ i phenda lende: “Anden kora mande akale manuše vačerindoj da vazdela pobuna maškaro narodo. Ače, angla tumende pučljum le adalestar, ali na arakhljum nisavi krivica zaki savi tumen tužinena le. ¹⁵ A ni o Irod na arakhlja upro leste krivica i adalese bičhalđa le palal kora amende. Akava manuš na čerđa ništa savese aveľa meriba. ¹⁶ Adalese samo ka naredinav te šibinen le, i ka mukav le.” ¹⁷*

¹⁸ Ko adava sare so inele adari vičinde: “Mudar adale manuše, a muk amende e Varava!” ¹⁹ (O Varava inele phandlo adalese so učestvujinda ani pobuna savi inele ano Jerusalem hem adalese so mudarđa nekas.) ²⁰ A

† **22,69** ko počasno than uzalo zoralipe e Devlesoro. Ko original terđola: “ki desno strana oto zoralipe e Devlesoro”. * **23,17** Ano nesave purane grčka rukopisija terđola: “A valjanda zako prazniko te mukel lende jekhe phandle manuše.” Dikh Mt 27,15; Mk 15,6.

o Pilat, adalese so manglja te mukel e Isuse, palem vačerda olencar, ²¹ ali on vičinde: “Čhiv le ko krsto! Čhiv le ko krsto!”

²² A o Pilat palo trito puti phenda lende: “A savo bišukaripe čerda akava manuš? Na dikhava sose valjani te merel. Ka naredinav te šibinen le, i ka mukav le.”

²³ Ali on na ačhavde te vičinen oto sa o glaso rodindoj te čhivel e Isuse ko krsto. I lengoro vičiba inele sa po zoralo hem po zoralo. ²⁴ I adalese o Pilat odlučinda te del len adava so mangena. ²⁵ Muklja okole kova inele phandlo zbog i pobuna hem zbog o mudariba, a e Isuse dinda ko vojnici te čeren oleja adava so o narodo manglja.

E Isuse čhivena ko krsto hem marena muj oleja
(Mt 27,32-44; Mk 15,21-32; Jn 19,17-27)

²⁶ Sar legarena ine e Isuse te mudaren le, dolinde nesave Simone tari Kirinija† sar taro polje đerdini ine ko Jerusalim.‡ Čhivde o krsto upro leste hem terinde le te akhari le palo Isus. ²⁷ Palo Isus dželo baro narodo maškaro kolende inele hem o đuvlja kola runde hem žalinde le. ²⁸ Ali o Isus irinda pe nakoro lende hem phenda lende: “Đuvljalen taro Jerusalim, ma roven zbog adava so ka ovel maje, nego roven zbog adava so ka ovel tumende hem tumare čhavende. ²⁹ Adalese so, ače, avena o diveš kad o manuša ka vačeren: ‘Bahtalei o đuvlja kolai bizo čhave, kola na bijande hem na dinde čučī.’* ³⁰ Tegani ka molinen e planinen te peren upro lende hem e bregonen te učharen len. ³¹ Adalese so, te adahar čerela pe mancar kova injum sar jekh sapano kaš, sigurno po bišukar ka čerel pe e manušencar kolai sar o šuke kašta.”†

³² A e Isuseja inele legarde pana duj manuša te oven mudarde. Adala manuša čerde bišukar buća. ³³ I kad resle ko than vičime Kokalo e šeresoro, o vojnici čhivde ko krsto e Isuse hem čhivde adale manušen ko avera krtija: jekhe oti lesiri desno, a e dujtone oti lesiri levo strana.

³⁴ O Isus phenda: “Dade Devla, oprostin lende, adalese so na džanen so čerena!”‡ Tegani o vojnici frdinde barbuti hem adahar delinde maškara pumende e Isusesere šeja.

³⁵ But manuša terdine adari te dikhenfse, a e jevrejengere vladarija marde muj e Isuseja vačerindoj: “Averen spasinda, akana nek spasini korkoro pes tei čače ov o Hrist e Devlesoro, o Birime!” ³⁶ Hem o

† **23,26** Kirinija inele diz ki severno Afrika. ‡ **23,26** sar taro polje đerdini ine ko Jerusalim Akate o polje odnosini pe upro gav. Akate na mislini pe da o Simon čerda buti pese ko polje, adalese soi o anav Simon jevrejsko, a e Jevrejende na inele muklo te čeren buti ko nesave bitna praznici sar soi i Pasha. § **23,29** Esavke dive ale 70 berš palo Hrist. E rimesiri vojska opkolinda hem uništinda i diz Jerusalim hem mudarda bute Jevrejen. * **23,29** Bahtalei o đuvlja kolai bizo čhave, kola na bijande hem na dinde čučīKo original tevđola: “Bahtalei o đuvlja kola našti ine te ačhon khamne, o vodiya save na bijande hem o čučija savendar na pilja pe.” Akate vačeri pe adalestar da “ko adala dive” o čhave taro Jerusalim but ka patinen. Tegani o manuša ka smatrinen dai po šukar okolende kolen nane čhave, adalese so nane te dikhen pumare čhaven sar patinena ili sar merena. † **23,31** Akava upozorenje koristini pe sar metafora. O šuko kaš thabljola po zorale e sapano kaštestar. O thabljojbai akate metafora zako patnje ili zako kazne. O Isus inele sar sapano kaš adalese so na zaslužinda te thabljol (te patini). O manuša kola odbinde e Isuse inele sar šuko kaš. On zaslužinde te thabljon (te patinen) zbog pumare grehija. ‡ **23,34** O Isus phenda: “Dade Devla, oprostin lende, adalese so na džanen so čerena!” Akala lafija nane ano nesave grčka rukopisija.

vojnici marde muj e Isuseja. Ale uzalo leste hem kaninde le ušli mol, §
37 vačerindoj: "Te injan o caro e jevrejengoro, spasin tut!" 38 A upreder
lesoro šero terdino znako kote inele pisime: AKAVAI O CARO E JEVREJENGORO

39 Jekh okole dujendar kola inele čhivde ko krsto vredinda e Isuse
vačerindoj: "Te injan o Hrist, sose na spasineja tut hem amen?"

40 A o dujto manuš ukorinda adale so vredinda e Isuse: "Sar na daraja
e Devlestar? Hem tu injan adahar osudime sar soi ov. 41 Ali amen
pravedno injam kaznime zbog amare bišukar buća, a akava manuš na
čerda nisavo bišukaripe." 42 Tegani phenda: "Isuse, mislin mandar hem
ov maje milostivno kad ka vladine sar caro."*

43 A o Isus phenda lese: "Čače vačerava će, avdive ka ove mancar ano
raj!"

Ple meribnaja, o Isus mothoj butenđe da nane krivo
(Mt 27,45–56; Mk 15,33–41; Jn 19,28–30)

44 A ko ekvaš o dive, i tomina učarda sa i phuv hem adahar inele trin
sača†, 45 adalese so o kham kalilo. A e hramesiri zavesa‡ pharavdili ko
ekvaš. 46 A o Isus vičinda oto sa o glas: "Dade, tuće ano vasta mukava o
duho mlo!" Kad phenda adava, mulo.

47 A kad e rimesoro kapetani dikhlja so ulo, slavinda e Devle vačerindoj:
"Čače akava manuš inele pravedniko!" 48 But manuša kola čedinde pe
adari te dikhenfse, irindoj čhere khuvena pe ine ko gruda adalese so ine
lenđe žao. 49 A sa e Isusesere pendžzarutne, di o đuvlja kola phirde palo
leste pana tari Galileja, odural terdine hem dikhle sa adava.

E Isusesoro telo čhivena ano grobo
(Mt 27,57–61; Mk 15,42–47; Jn 19,38–42)

50-51 Inele jekh manuš palo anav Josif tari Arimateja, diz ani Judeja. Ov
inele šukar hem pravedno manuš kova adžičeri ine e Mesija te anel o
carstvo e Devlesoro. Iako inele člano oto e jevrejengoro odbor, na složinda
pe adaleja so inele odlučime te roden o Isus te ovel mudardo. 52 Ov dželo
koro Pilat hem rodinda te den le o telo e Isusesoro. 53 Tegani huljavđa e
Isusesoro telo taro krsto, pačarda le čaršaveja hem čhivđa le ano grobo
savo inele čerdo ano bar, ano savo pana nijekh na inele čhivdo. 54 Adava
dive inele dive kad o manuša spreminde pe zako savato savo samo so na
ine te avel.

55 A o đuvlja, kola ale e Isuseja tari Galileja, dže e Josifeja hem dikhle
sar e Isusesoro telo inele čhivdo ano grobo. 56 I irinde pe adari kaj
bešena ine hem spreminde o mirisija hem o mastija savencar te makhen
e Isusesoro telo. Ali kad završinde adava, već alo o savato i adava dive na
čerde ništa poštuindoj i naredba oto Zakoni e Mojsijasoro.

§ 23,36 kaninde le ušli mol Averčhane: "kanindoj e Isuse te pijel ušli mol." I ušli mol inele jeftino
piće savo pijena ine o obična manuša. O vojnici marde muj e Isuseja adahar so dinde jeftino piće
nekase ko vačeri dai caro. * 23,42 Ko original terdola: "Isuse, setin tut maje kad ka ave ano to
carstvo." † 23,44 Ko original terdola: "taro šofto di ko enjato sati", palo e rimesoro računiba o
vreme, ano saveste o dive počinda ko šov o sati sabajle. ‡ 23,45 e hramesiri zavesa Adaja zavesa
inele prekal o 25 metarija uči hem odvojinda o naj sveto than oto ostatak e hramesoro.

24

*E Isusesoro uštiba taro mule
(Mt 28,1-10; Mk 16,1-8; Jn 20,1-9)*

¹ Rano sabajle, palo savato, o đuvlja ale ko grobo hem ande o mirisija save spreminde. ² Tegani arakhle o bar savo phandela ine o grobo* dai cidime. ³ Đerdinde andre, ali na arakhle o telo Gospodesoro e Isusesoro. ⁴ I sar terđona ine adari zibunime, iklile anglo lende duj manuša ano sjajna šėja. ⁵ O đuvlja but darandile hem peravde pumare šere nakori phuv, a o duj manuša phende lende: "Sose rodena e dživde maškaro mule?" ⁶ Ov nane akate. Uštino taro mule! Setinen tumen so vačerđa tumenđe pana ani Galileja: ⁷ 'Me, o Čavo e manušesoro, valjani te ovav dindo ano vasta e grešnone manušengere, te ovav čhivdo ko krsto, ali o trito dive ka uštav.' "

⁸ Tegani on setinde pe da o Isus phenđa lende adava. ⁹ I irinde pe taro grobo palal ki diz te vačeren adava e dešujekhe apostolende hem sarijende averende. ¹⁰ Adala đuvlja inele i Marija tari diz Magdala, i Jovana, i Marija e Jakovesiri daj, hem avera. I on sa adava vačerde e apostolende, ¹¹ ali o apostolja na verujinde lende, adalese so mislinde da sa adava izmislinde. ¹² A o Petar uštino hem prastandilo di ko grobo. Kad reslo, teljarđa pe te dikhel ano grobo, hem dikhlja samo o čaršavi saveja† e Isusesoro telo inele pačardo. I irinda pe palal pučindoj pes so ulo adava.

*O Isus e duje učenikonende odrumal objasnini o proroštvoja e Hristestar
(Mk 16,12-13)*

¹³ Adava dive duj oto e Isusesere sledbenici džana ine ko gav Emaus, dur taro Jerusalem dešujekh kilometarija.‡ ¹⁴ Odrumal vačerenena ine maškara pumende adalestar so ulo adala dive. ¹⁵ I sar vačerenena ine adahar, korkoro o Isus alo uzalo lende hem lelja te phirel olenkar. ¹⁶ Ali olende na inele muklo te pendžaren le.

¹⁷ O Isus pučlja len: "Sostar vačerenena maškara tumende phirindoj?" Tegani on terđine, a ko lengere muja dikhlilo pe dai žalosna.

¹⁸ Jekh olendar, palo anav Kleopa, phenđa lese: "Sar so dičhola, tu injan jedino abandija ano Jerusalem kova na džanel so ulo adari akala dive."

¹⁹ O Isus pučlja len: "So ulo?"

I on phende lese: "Adava so ulo e Isuseja e Nazarećanineja. Ov inele proroko zoralo ano vačeriba hem ano čeriba anglo Devel hem anglo sa o manuša. ²⁰ Ali amare šerutne sveštenici hem amare avera vladarija dinde le te ovel osudime ko meriba hem čhivde le ko krsto. ²¹ Amen nadisaljam da ov ka otkupini e Izraelesere narodo. A ače, tritoi dive sar ulo sa adava. ²² Hem pana zibuninde amen nesave amare đuvljendar. Sabajleja dzele ko grobo, ²³ ali na arakhle e Isusesoro telo adari. Ale hem phende amenđe da dikhle anđelen kola vačerde lende dai o Isus dživdo. ²⁴ Tegani nesave amendar dzele ko grobo hem arakhle dai o grobo čučo, sar so phende o đuvlja, ali na dikhle e Isuse."

* **24,2** o bar savo phandela ine o grobo Adava inele baro, oblikujime, okruglo bar savo inele edobar baro da šaj ine te phandel o ulaz e grobosoro. Nekobar murša valjani ine te gurin o bar te šaj phravel pe o grobo. † **24,12** čaršavi saveja Ko original terđola: "platinena trake savencar". ‡ **24,13** dešujekh kilometarija. Ko original terđola: "šovardeš stadijumija". Sar di ko duj sača phirindoj.

²⁵ Tegani o Isus phenda lenđe: “O, sar na haljovena? Sosei tumenđe pharo te verujinen sa adava so o proroci vačerde adalestar ano Sveta lila? ²⁶ On prorokujinde da o Hrist valjani te nakhel sa adala patnje angleder so o Devel ka proslavini le.”[§] ²⁷ I tegani lelja te objasnini lenđe soi e Hristestar pisime ano Sveta lila, počindoj e Mojsijasere lilendar hem ano sa e prorokonengere lila.

²⁸ Sar avena ine paše uzalo gav Emaus, o Isus ćerđa pe da mangela te džal po dur. ²⁹ Ali on terinde le te ačhol vačerindoj: “Ačhov amencar, adalese so lela te perel i rat!” I o Isus ačhilo hem derdinda olenar ano čher. ³⁰ Kad inele olenar uzalo astali, o Isus lelja o maro, zahvalinda e Devlese, phaglja le hem dinda len. ³¹ Tegani phravdile lengere jača hem pendžarde le dai ov o Isus, ali ov otojekhvar na inele više anglo lende.

³² Tegani lelje te vačeren maškara pumende: “Akana džanaja sose amare vile inele tate kad vačerđa amencar odrumal hem kad objasninda amende o Sveta lila.” ³³ Odmah uštine hem irinde pe ko Jerusalem. Adari arakhle sar bešena zajedno o dešujekh apostolja hem avera sledbenici e Isusesere ³⁴ kola phende lenđe: “O Gospod čače uštino taro mule hem mothovđa pe e Simonese!” ³⁵ Tegani o đuj manuša vačerde lenđe sa so ulo ko drom nakoro Emaus hem sar pendžarde e Isuse kad phaglja o maro.

O Isus ikljola anglo učenici hem dokazini lenđe dai dživdo (Jn 20,19-23)

³⁶ Sar on vačereni ine adalestar, o Isus otojekhvar terdino maškar olende hem phenda lenđe: “Mir tumencar!” ³⁷ A on iznenadinde pe hem darandile adalese so mislinde da dikhena duho. ³⁸ Tegani o Isus phenda lenđe: “Sose darana? Nane tumen sose te sumnjinen. ³⁹ Dikhen mle vasta hem mle pre! Me injum! Pipinen man hem ka dikhen! E duho nane telo oto mas hem oto kokala sar so dikhena da man isi!” ⁴⁰ Vačerindoj adava, mothovđa lenđe ple vasta hem o pre.

⁴¹ On edobor inele radosna hem začudime da našti ine te verujinen. Tegani o Isus pučlja len: “Isi tumen li nešto hajbnase?”* ⁴² I on dinde le kotor oto peko mačo. ⁴³ Ov lelja hem halja le anglo lende.

O učenici ka svedočinen e Isusestar sa e nacijende

⁴⁴ Tegani o Isus phenda ple učenikonende: “Kad angleder injumle tumencar, vačerđum tumende da sa valjani te pherđol soi pisime mandar ano Zakoni e Mojsijasoro, ano Lila e prorokonengere hem ano Psalmija.” ⁴⁵ Tegani phravđa lengere jača te haljoven o Sveta lila, ⁴⁶ i phenda lenđe: “Adahari pisime ko Sveta lila: O Hrist ka patini hem ka merel, ali o trito dive ka uštel taro mule, ⁴⁷ hem ano lesoro anav ka propovedini pe sa e nacijende, počindoj taro Jerusalem, da valjani te pokajinen pe te šaj o Devel oprostini lenđe lengere grehija. ⁴⁸ Tumen injen svedoci adalestar.

§ **24,26** angleder so o Devel ka proslavini le. Akava odnosini pe upro adava kad o Isus ka lel te vladini hem te primini i čast hem i slava. * **24,41** Manglja te hal anglo lende sar te mothoj lende da nane duho.

⁴⁹ A me ka bičhalav tumenđe e Svetone Duho, sar so mlo Dad dinda plo lafi. Tumen ačhoven ani diz đikote o zoralipe e Devlestar naka huljel upra tumende.”†

*O učenici dikhena e Isusesoro uštiba ko nebo
(Mk 16,19-20; Čer 1,9-11)*

⁵⁰ Palo adava, o Isus ikalđa ple učenikonen tari diz hem andā len uzalo gav Vitanija. Adari vazdinda ple vasta hem blagoslovinda len. ⁵¹ I sar blagoslovini len ine, lelja te cidel pe olendar hem legardilo ko nebo. ⁵² On pele ko kočija slavindoj le. Tegani pherde oti radost irinde pe ano Jerusolim. ⁵³ I stalno džana ine ko Hram te hvalinen e Devle.

† **24,49** đikote o zoralipe e Devlestar naka huljel upra tumendeKo original terđola: “đikote na ovena urjavde e zoralipnaja taro učipe.” E Devlesoro zoralipe ka učari len adahar sar so o šeja učarena e manuše. Adaleja ka dobinen o zoralipe e Svetone Duhosoro sar te šaj svedočinen averende e Isusestar.